

TÜRK MEDENİ KANUNU

Mevzuat No 4721 Kabul Tarihi 22.11.2001 Resmi Gazete No 24607 Resmi Gazete Tarihi 08.12.2001

BAŞLANGIÇ

A. Hukukun uygulanması ve kaynakları

Madde 1 - Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır.

Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hakim, örf ve adet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir.

Hakim, karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır.

B. Hukuki ilişkilerin kapsamı

I. Dürüst davranma

Madde 2 - Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır.

Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.

II. İyiniyet

Madde 3 - Kanunun iyiniyete hukuki bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığıdır.

Ancak, durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse iyiniyet iddiasında bulunamaz.

III. Hakimin takdir yetkisi

Madde 4 - Kanunun takdir yetkisi tanıdığı veya durumun gereklerini ya da haklı sebepleri göz önünde tutmayı emrettiği konularda hakim, hukuka ve hakkaniyete göre karar verir.

C. Genel nitelikli hükümler

Madde 5 - Bu Kanun ve Borçlar Kanununun genel nitelikli hükümleri, uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır.

D. İspat kuralları

I. İspat yükü

Madde 6 - Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür.

II. Resmi belgelerle ispat

Madde 7 - Resmi sicil ve senetler, belgeledikleri olguların doğruluğuna kanıt oluşturur.

Bunların içeriğinin doğru olmadığının ispatı, kanunlarda başka bir hüküm bulunmadıkça, herhangi bir şekle bağlı değildir.

BİRİNCİ KİTAP : KİŞİLER HUKUKU

BİRİNCİ KISIM : GERÇEK KİŞİLER

BİRİNCİ BÖLÜM : KİŞİLİK

A. Genel olarak

I. Hak ehliyeti

Madde 8 - Her insanın hak ehliyeti vardır.

Buna göre bütün insanlar, hukuk düzeninin sınırları içinde, haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler.

II. Fiil ehliyeti

1. Kapsamı

Madde 9 - Fiil ehliyetine sahip olan kimse, kendi fiilleriyle hak edinebilir ve borç altına girebilir.

2. Koşulları

a. Genel olarak

Madde 10 - Ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır.

b. Erginlik

Madde 11 - Erginlik onsekiz yaŐın doldurulmasıyla başlar.

Evlenme kişiyi ergin kılar.

c. Ergin kılınma

Madde 12 - Onbeş yaşını dolduran küçük, kendi isteği ve velisinin rızasıyla mahkemece ergin kılınabilir.

d. Ayırt etme gücü

Madde 13 - Yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkes, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir.

III. Fiil ehliyetsizliği

1. Genel olarak

Madde 14 - Ayırt etme gücü bulunmayanların, küçüklerin ve kısıtlıların fiil ehliyeti yoktur.

2. Ayırt etme gücünün bulunmaması

Madde 15 - Kanunda gösterilen ayırık durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiilleri hukuki sonuç doğurmaz.

3. Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar

Madde 16 - Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar, yasal temsilcilerinin rızası olmadıkça, kendi işlemleriyle borç altına giremezler. Karşılıksız kazanmada ve kişiye sıkı sıkıya bağlı hakları kullanmada bu rıza gerekli değildir.

Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar haksız fiillerinden sorumludurlar.

IV. Hısımlık

1. Kan hısımlığı

Madde 17 - Kan hısımlığının derecesi, hısımları birbirine bağlayan doğum sayısı ile belli olur.

Biri diğerinden gelen kişiler arasında üstsoy-altsoy hısımlığı; biri diğerinden gelmeyip de, ortak bir kökten gelen kişiler arasında yansoy hısımlığı vardır.

2. Kayın hısımlığı

Madde 18 - Eşlerden biri ile diğer eşin kan hısımları, aynı tür ve dereceden kayın hısımları olur.

Kayın hısımlığı, kendisini meydana getiren evliliğin sona ermesiyle ortadan kalkmaz.

V. Yerleşim yeri

1. Tanım

Madde 19 - Yerleşim yeri bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir.

Bir kimsenin aynı zamanda birden çok yerleşim yeri olamaz.

Bu kural ticari ve sınai kuruluşlar hakkında uygulanmaz.

2. Yerleşim yerinin değiştirilmesi ve oturma yeri

Madde 20 - Bir yerleşim yerinin değiştirilmesi yenisinin edinilmesine bağlıdır.

Önceki yerleşim yeri belli olmayan veya yabancı ülkedeki yerleşim yerini bıraktığı halde Türkiye'de henüz bir yerleşim yeri edinmemiş olan kimsenin halen oturduğu yer, yerleşim yeri sayılır.

3. Yasal yerleşim yeri

Madde 21 - Velayet altında bulunan çocuğun yerleşim yeri, ana ve babasının; ana ve babanın ortak yerleşim yeri yoksa, çocuğun kendisine bırakıldığı ana veya babanın yerleşim yeridir. Diğer hallerde çocuğun oturma yeri, onun yerleşim yeri sayılır.

Vesayet altındaki kişilerin yerleşim yeri, bağlı oldukları vesayet makamının bulunduğu yerdir.

4. Kurumlarda bulunma

Madde 22 - Bir öğretim kurumuna devam etmek için bir yerde bulunma ya da eğitim, sağlık, bakım veya ceza kurumuna konulma, yeni yerleşim yeri edinme sonucunu doğurmaz.

B. Kişiliğin korunması

I. Vazgeçme ve aşırı sınırlamaya karşı

Madde 23 - Kimse, hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vazgeçemez.

Kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlaka aykırı olarak sınırlayamaz.

Yazılı rıza üzerine insan kökenli biyolojik maddelerin alınması, aşılması ve nakli mümkündür. Ancak, biyolojik madde verme borcu altına girmiş olandan edimini yerine getirmesi istenemez; maddi ve manevi tazminat isteminde bulunulamaz.

II. Saldırıya karşı

1. İlke

Madde 24 - Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hakimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.

Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır.

2. Davalar

Madde 25 - Davacı, hakimden saldırı tehlikesinin önlenmesini, sürmekte olan saldırıya son verilmesini, sona ermiş olsa bile etkileri devam eden saldırının hukuka aykırılığının tespitini isteyebilir.

Davacı bunlarla birlikte, düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi ya da yayımlanması isteminde de bulunabilir.

Davacının, maddi ve manevi tazminat istemleri ile hukuka aykırı saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın vekaletsiz iş görme hükümlerine göre kendisine verilmesine ilişkin istemde bulunma hakkı saklıdır.

Manevi tazminat istemi, karşı tarafça kabul edilmiş olmadıkça devredilemez; mirasbırakan tarafından ileri sürülmüş olmadıkça mirasçılara geçmez.

Davacı, kişilik haklarının korunması için kendi yerleşim yeri veya davalının yerleşim yeri mahkemesinde dava açabilir.

III. Ad üzerindeki hak

1. Adın korunması

Madde 26 - Adının kullanılması çekişmeli olan kişi, hakkının tespitini dava edebilir.

Adı haksız olarak kullanılan kişi buna son verilmesini; haksız kullanan kusurlu ise ayrıca maddi zararının giderilmesini ve uğradığı haksızlığın niteliği gerektiriyorsa manevi tazminat ödenmesini isteyebilir.

2. Adın değiştirilmesi

Madde 27 - Adın değiştirilmesi, ancak haklı sebeplere dayanılarak hakimden istenebilir.

Adın değiştirildiği nüfus siciline kayıt ve ilan olunur.

Ad değişmekle kişisel durum değişmez.

Adın değiştirilmesinden zarar gören kimse, bunu öğrendiği günden başlayarak bir yıl içinde değiştirme kararının kaldırılmasını dava edebilir.

C. Kişiliğin başlangıcı ve sonu

I. Doğum ve ölüm

Madde 28 - Kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer.

Çocuk hak ehliyetini, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder.

II. Sağ olmanın ve ölümün ispatı

1. İspat yükü

Madde 29 - Bir hakkın kullanılması için bir kimsenin sağ veya ölü olduğunu veya belirli bir zamanda ya da başka bir kimsenin ölümünde sağ bulunduğunu ileri süren kimse, iddiasını ispat etmek zorundadır.

Birden fazla kişiden hangisinin önce veya sonra öldüğü ispat edilemezse, hepsi aynı anda ölmüş sayılır.

2. İspat araçları

a. Genel olarak

Madde 30 - Doğum ve ölüm, nüfus sicilindeki kayıtlarla ispat olunur.

Nüfus sicilinde bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa, gerçek durum her türlü kanıtla ispat edilebilir.

b. Ölüm karinesi

Madde 31 - Bir kimse, ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde kaybolursa, cesedi bulunamamış olsa bile gerçekten ölmüş sayılır.

III. Gaiplik kararı

1. Genel olarak

Madde 32 - Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir.

Yetkili mahkeme, kişinin Türkiye'deki son yerleşim yeri; eğer Türkiye'de hiç yerleşmemişse nüfus sicilinde kayıtlı olduğu yer; böyle bir kayıt da yoksa anasının veya babasının kayıtlı bulunduğu yer mahkemesidir.

2. Yargılama usulü

Madde 33 - Gaiplik kararının istenebilmesi için, ölüm tehlikesinin üzerinden en az bir yıl veya son haber tarihinin üzerinden en az beş yıl geçmiş olması gerekir.

Mahkeme, gaipliğine karar verilecek kişi hakkında bilgisi bulunan kimseleri, belirli bir sürede bilgi vermeleri için usulüne göre yapılan ilanla çağırır.

Bu süre, ilk ilanın yapıldığı günden başlayarak en az altı aydır.

3. İstemin düşmesi

Madde 34 - Gaipliğine karar verilecek kişi, ilan süresi dolmadan ortaya çıkar veya kendisinden haber alınır ya da öldüğü tarih tespit edilirse gaiplik istemi düşer.

4. Hükmü

Madde 35 - İlandan sonuç alınamazsa, mahkeme gaipliğe karar verir ve ölüme bağlı haklar, aynen gaibin ölümü ispatlanmış gibi kullanılır.

Gaiplik kararı ölüm tehlikesinin gerçekleştiği veya son haberin alındığı günden başlayarak hüküm doğurur.

İKİNCİ BÖLÜM : KİŞİSEL DURUM SİCİLİ

A. Genel olarak

I. Sicil

Madde 36 - Kişisel durum, bu amaçla tutulan resmi sicille belirlenir.

Bu sicil tutulmasına ve zorunlu bildirimlerin yapılmasına ilişkin esaslar, ilgili kanunda gösterilir.

II. Görevliler

Madde 37 - Kişisel durum sicili, Devletçe atanan memurlar tarafından tutulur. Sicil kayıtlarını tutmak ve örnek vermek bu memurların görevidir.

Yabancı memleketlerdeki Türkiye temsilcilerine, Cumhurbaşkanlığının onayı ile nüfus memurluğu yetkisi verilebilir.

III. Sorumluluk

Madde 38 - Kişisel durum sicilinin tutulmasından doğan zararlar, kusurlu memura rücu edilmek kaydıyla, Devletçe tazmin edilir.

Tazminat ve rücu davaları, kişisel durum sicilinin tutulduğu yer mahkemesinde açılır.

IV. Düzeltme

1. Genel olarak

Madde 39 - Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz.

2. Cinsiyet değişikliğinde

Madde 40 - Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, izin verilebilmesi için, istem sahibinin onsekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmi sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır.

Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbi yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmi sağlık kurulu raporuyla doğrulanması halinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.

B. Doğum kütüğü

I. Bildirme

Madde 41 - Doğumlara ilişkin bildirimler ve kimliği bilinmeyen bulunmuş çocuklar hakkındaki işlemler ilgili kanun hükümlerine göre yapılır.

II. Doğum kütüğünde değişiklikler

Madde 42 - Kişisel durumdaki değişiklikler, özellikle evlilik dışı bir çocuğun tanınması veya hakimın babalığa karar vermesi, soybağının düzeltilmesi, evlat edinme ya da bulunmuş bir çocuğun soybağının belli olması, ilgili kanun hükümlerine göre kütüğe işlenir.

C. Ölüm kütüğü

I. Ölümün bildirilmesi

Madde 43 - ölümlere ilişkin bildirimler ilgili kanun hükümlerine göre yapılır.

II. Cesedi bulunamayan kişi

Madde 44 - Bir kimse, ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde ortadan kaybolursa cesedi bulunamamış olsa bile, o yerin en büyük mülki amirinin emriyle kütüğe ölüm kaydı düşürülür.

Bununla birlikte her ilgili, bu kişinin l veya sağ olduğunun mahkemece tespitini dava edebilir.

III. Gaiplik kararı

Madde 45 - Gaiplik kararı, hakimın bildirmesi üzerine, ölüm kütüğüne kaydolunur.

IV. Değişikliklerin kütüğe geçirilmesi

Madde 46 - Tescile esas olan bir bildirim doğru olmadığının tespit edilmesi veya kime ait olduğu bilinmeyen cesedin kimliğinin belli olması ya da gaiplik kararının kaldırılması sebepleriyle zorunlu olan değişiklikler, ilgilinin kütükteki kaydının düşünceler stnuna yazılarak yapılır.

İKİNCİ KISIM : TÜZEL KİşİLER

BİRİNCİ BÖLÜM : GENEL HÜKÜMLER

A. Tüzel kişilik

Madde 47 - Başıbaşına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş kişi toplulukları ve belli bir amaca özgülenmiş olan bağımsız mal toplulukları, kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar.

Amacı hukuka veya ahlaka aykırı olan kişi ve mal toplulukları tüzel kişilik kazanamaz.

B. Hak ehliyeti

Madde 48 - Tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler.

C. Fiil ehliyeti

I. Koşulu

Madde 49 - Tüzel kişiler, kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar.

II. Kullanılması

Madde 50 - Tüzel kişinin iradesi, organları aracılığıyla açıklanır.

Organlar, hukuki işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokarlar.

Organlar, kusurlarından dolayı ayrıca kişisel olarak sorumludurlar.

D. Yerleşim yeri

Madde 51 - Tüzel kişinin yerleşim yeri, kuruluş belgesinde başka bir hüküm bulunmadıkça işlerinin yönetildiği yerdir.

E. Kişiliğin sona ermesi

I. Sınırlı devam etme

Madde 52 - Sona eren tüzel kişinin kişiliği, ehliyeti tasfiye amacıyla sınırlı olmak üzere tasfiye sırasında da devam eder.

II. Malvarlığının tasfiyesi

Madde 53 - Tüzel kişinin malvarlığının tasfiyesi, kanunda ve kuruluş belgesinde aksine hüküm bulunmadıkça, terekenin resmi tasfiyesine ilişkin hükümlere göre yapılır.

III. Malvarlığının özgülenmesi

Madde 54 - Tüzel kişinin malvarlığı, kanunda veya kuruluş belgesinde başka bir hüküm bulunmadıkça ya da yetkili organı başka türlü karar vermedikçe, en yakın amacı güden kamu kurum veya kuruluşuna geçer.

Bu malvarlığı olanak ölçüsünde daha önce özgülendiği amaç için kullanılır.

Hukuka veya ahlaka aykırı amaç güttüğü için kişiliği mahkeme kararıyla sona eren tüzel kişinin malvarlığı her halde ilgili kamu kuruluşuna geçer.

F. Saklı hükümler

Madde 55 - Kamu tüzel kişileri ile ticaret şirketleri hakkındaki kanun hükümleri saklıdır.

İKİNCİ BÖLÜM : DERNEKLER

A. Kuruluşu

I. Tanımı

Madde 56 - Dernekler, gerçek veya tüzel en az yedi kişinin kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır.

Hukuka veya ahlaka aykırı amaçlarla dernek kurulamaz.

II. Dernek kurma hakkı

Madde 57 - Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir.

Dernek kurucularının fiil ehliyetine sahip olması gerekir.

III. Tüzük

Madde 58 - Her derneğin bir tüzüğü bulunur.

Dernek tüzüğünde derneğin adı, amacı, (...) gelir kaynakları, üyelik koşulları, organları ve örgütü ile geçici yönetim kurulunun gösterilmesi zorunludur.

Dernek tüzüğü, kanunun emredici hükümlerine aykırı olamaz.

Dernek tüzüğünde düzenlenmemiş konularda kanun hükümleri uygulanır.

IV. Tüzel kişiliğin kazanılması

1. Kazanma anı

Madde 59 - Dernekler, kuruluş bildirimini, dernek tüzüğünü ve gerekli belgeleri yerleşim yerinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirine verdikleri anda tüzel kişilik kazanırlar.

Kuruluş bildiriminin içeriği ve gerekli belgelerin nelerden ibaret olduğu, yönetmelikte gösterilir.

2. İnceleme

Madde 60 - Kuruluş bildirimini ve belgelerin doğruluğu ile dernek tüzüğü, en büyük mülki amir tarafından altmış gün içinde dosya üzerinden incelenir.

Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve kurucuların hukuki durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde bunların giderilmesi veya tamamlanması derhal kuruculardan istenir. Bu istemin tebliğinden başlayarak otuz gün içinde belirtilen noksanlık tamamlanmaz ve kanuna aykırılık giderilmezse; en büyük mülki amir, yetkili asliye hukuk mahkemesinde derneğin feshi konusunda dava açması için durumu Cumhuriyet savcılığına bildirir. Cumhuriyet savcısı mahkemeden derneğin faaliyetinin durdurulmasına karar verilmesini de isteyebilir.

Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve belgelerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmaz ya da bu aykırılık veya noksanlık belirli sürede giderilmiş bulunursa; keyfiyet derhal derneğe yazıyla bildirilir ve dernek, dernekler kütüğüne kaydedilir.

3. Dernek tüzüğünün ilanı

Madde 61 - (Mülga madde: 04.11.2004 - 5253 S.K/Madde 38) TARİHÇE

4. İlk genel kurul toplantısı

Madde 62 - (Değişik madde: 04.11.2004 - 5253 S.K/Madde 38) TARİHÇE

Dernekler, 60 ıncı maddenin son fıkrası gereğince yapılan yazılı bildirimini izleyen altı ay içinde ilk genel kurul toplantılarını yapmak ve zorunlu organlarını oluşturmakla yükümlüdürler.

B. Üyelik

I. Kazanılması

1. Kural

Madde 63 - Hiç kimse, bir derneğe üye olmaya ve hiçbir dernek de üye kabul etmeye zorlanamaz.

2. Koşulları

Madde 64 - Fiil ehliyetine sahip bulunan her gerçek kişi ile tüzel kişiler, derneklere üye olma hakkına sahiptir.

Yazılı olarak yapılacak üyelik başvurusu, (...) dernek yönetim kurulunca en çok otuz gün içinde karara bağlanır ve sonuç yazıyla başvuru sahibine bildirilir. Başvurusu kabul edilen üye, bu amaçla tutulacak deftere kaydedilir.

II. Sona ermesi

1. Kendiliğinden

Madde 65 - Üyelik için kanunda veya tüzükte aranılan nitelikleri sonradan kaybedenlerin dernek üyeliği kendiliğinden sona erer.

2. Çıkma ile

Madde 66 - Hiç kimse, dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Her üye (...) yazılı olarak bildirmek kaydıyla, dernekten çıkma hakkına sahiptir.

3. Çıkarılma ile

Madde 67 - Tüzükte üyelerin çıkarılma sebepleri gösterilebilir.

Tüzükte çıkarma sebepleri gösterilmişse, çıkarma kararına bu sebeplerin haklı sayılamayacağı iddiasıyla itiraz edilemez.

Tüzükte çıkarma düzenlenmemişse üye, ancak haklı sebeple çıkarılabilir. Bu çıkarma kararına, haklı sebep bulunmadığı ileri sürülerek itiraz edilebilir.

III. Kapsamı

1. Üyelerin hakları

a. Eşitlik ilkesi

Madde 68 - Dernek üyeleri eşit haklara sahiptirler. Dernek, üyeleri arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, din ve mezhep, aile, zümre ve sınıf farkı gözetemez; eşitliği bozan veya bazı üyelere bu sebeplerle ayrıcalık tanıyan uygulamalar yapamaz.

Her üyenin, derneğin faaliyetlerine ve yönetimine katılma hakkı vardır.

Dernekten çıkan veya çıkarılan üye, dernek malvarlığında hak iddia edemez.

b. Oy hakkı

Madde 69 - Her üyenin genel kurulda bir oy hakkı vardır; üye, oyunu şahsen kullanmak zorundadır.

Onursal üyelerin oy hakkı yoktur.

2. Üyelerin yükümlülükleri

a. Ödenti verme borcu

Madde 70 - Üyelerin ödenti verme borcu tüzükle düzenlenir. Tüzükte düzenleme yoksa üyeler, dernek amacının gerçekleşmesi ve borçlarının karşılanması için zorunlu ödentilere eşit olarak katılırlar. Dernekten çıkan veya çıkarılan üye, üyelikte bulunduğu sürenin ödentisini vermek zorundadır.

Onursal üyeler ödenti vermek zorunda değildir.

b. Diğer yükümlülükler

Madde 71 - Üyeler, dernek düzenine uymak ve derneğe sadakat göstermekle yükümlüdürler.

Her üye, derneğin amacına uygun davranmak, özellikle amacın gerçekleşmesini güçleştirici veya engelleyici davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür.

C. Organlar

I. Genel olarak

Madde 72 - Derneğin zorunlu organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kuruludur.

Dernekler zorunlu organları dışında başka organlar da oluşturabilirler. Ancak, bu organlara zorunlu organların görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez.

II. Genel kurul

1. Niteliği ve oluşumu

Madde 73 - Genel kurul, derneğin en yetkili karar organı olup; derneğe kayıtlı üyelere oluşur.

2. Toplanması

a. Olağan toplantı

Madde 74 - Genel kurul, tüzükte belirtilen zamanda yönetim kurulunun çağrısı üzerine toplanır.

(Değişik 2. fıkra: 04.11.2004 - 5253 S.K/Madde 38) TARİHÇE Olağan genel kurul toplantılarının en geç üç yılda bir yapılması zorunludur.

b. Olağanüstü toplantı

Madde 75 - Genel kurul, yönetim veya denetim kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı başvurusu üzerine, yönetim kurulunca olağanüstü toplantıya çağrılır.

Yönetim kurulu, genel kurulu toplantıya çağırmasa; üyelere birinin başvurusu üzerine, sulh hakimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

c. Toplantısız veya çağrısız alınan kararlar

Madde 76 - Bütün üyelerin bir araya gelmeksizin yazılı katılımıyla alınan kararlar ile dernek üyelerinin tamamının kanunda yazılı çağrı usulüne uymaksızın bir araya gelerek aldığı kararlar geçerlidir.

Bu şekilde karar alınması olağan toplantı yerine geçmez.

3. Toplantıya çağrı

Madde 77 - Genel kurul, yönetim kurulunca, en az onbeş gün önceden toplantıya çağrılır. Bu amaçla toplantının günü, saati, yeri ve gündemi, (...) üyelere (...) bildirilir.

Toplantıya çağrı usulü ve toplantının ertelenmesine ilişkin konular, yönetmelikle düzenlenir.

4. Toplantı yeri ve toplantı yeter sayısı

Madde 78 - Genel kurul toplantıları, tüzükte aksine hüküm olmadıkça, dernek merkezinin bulunduğu yerde yapılır.

Genel kurul, katılma hakkı bulunan üyelerin salt çoğunluğunun, tüzük değişikliği ve derneğin feshi hallerinde üçte ikisinin katılımıyla toplanır; çoğunluğun sağlanamaması sebebiyle toplantının ertelenmesi durumunda ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak, bu toplantıya katılan üye sayısı, yönetim ve denetim kurulları üye tam sayısının iki katından az olamaz.

Genel kurul toplantısı, bir defadan fazla geri bırakılamaz.

5. Toplantı usulü

Madde 79 - Genel kurul toplantısının açılışından sonra, toplantıyı yönetmek üzere, bir başkan ve yeteri kadar başkan vekili ile yazman seçilir.

Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak, toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi yazılı olarak istenen konuların gündeme alınması zorunludur.

(Mülga 3. fıkra: 04.11.2004 - 5253 S.K/Madde 38) TARİHÇE

6. Genel kurulun görev ve yetkileri

Madde 80 - Genel kurul, üyeliğe kabul ve üyelikten çıkarma hakkında son kararı verir; dernek organlarını seçer ve derneğin diğer bir organına verilmemiş olan işleri görür.

Genel kurul, derneğin diğer organlarını denetler ve onları haklı sebeplerle her zaman görevden alabilir.

7. Genel kurul kararları

a. Karar yeter sayısı

Madde 81 - Genel kurul kararları, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğuyla alınır. Şu kadar ki, tüzük değişikliği ve derneğin feshi kararları, ancak toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınabilir.

b. Oy hakkından yoksunluk

Madde 82 - Hiçbir dernek üyesi, dernek ile kendisi, eşi, üstsoyu ve altsoyu arasındaki bir hukuki işlem veya uyuşmazlık konusunda alınması gereken kararlarda oy kullanamaz.

(Ek fıkra: 30.07.2003 - 4963 S.K/Madde 34) Tüzel kişi adına oy kullanacak kişi hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

c. Kararın iptali

Madde 83 - Toplantıda hazır bulunan ve kanuna veya tüzüğe aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına katılmayan her üye, karar tarihinden başlayarak bir ay içinde; toplantıda hazır bulunmayan her üye kararı öğrenmesinden başlayarak bir ay içinde ve her halde karar tarihinden başlayarak üç ay içinde mahkemeye başvurmak suretiyle kararın iptalini isteyebilir.

Diğer organların kararlarına karşı, dernek içi denetim yolları tüketilmedikçe iptal davası açılmaz.

Genel kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla hükümsüz sayıldığı durumlar saklıdır.

III. Yönetim kurulu

1. Oluşumu

Madde 84 - Yönetim kurulu, beş asıl ve beş yedek üyeden az olmamak üzere dernek tüzüğünde belirtilen sayıda üyeden oluşur.

Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle üye tamsayısının yarısının altına düşerse; genel kurul, kalan yönetim kurulu üyeleri veya denetim kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağrılır. Çağrı yapılmazsa, üyelere birinin istemi üzerine, sulh hakimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

2. Görevleri

Madde 85 - Yönetim kurulu, derneğin yürütme ve temsil organıdır; bu görevini kanuna ve dernek tüzüğüne uygun olarak yerine getirir.

Temsil görevi, yönetim kurulunca, üyelere birine veya bir üçüncü kişiye verilebilir.

IV. Denetim kurulu

Madde 86 - Denetim kurulu, üç asıl ve üç yedek üyeden az olmamak üzere dernek tüzüğünde belirtilen sayıda üyeden oluşur.

Denetim kurulu, denetleme görevini, dernek tüzüğünde belirtilen esas ve usullere göre yapar; denetleme sonuçlarını bir raporla yönetim kuruluna ve genel kurula sunar.

D. Sona erme

I. Kendiliğinden

Madde 87 - Dernekler, aşağıdaki hallerde kendiliğinden sona erer:

1. Amacın gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin olanaksız hale gelmesi veya sürenin sona ermesi,
2. İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması,
3. Borç ödemede acze düşmüş olması,
4. Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi,
5. Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması.

Her ilgili, sulh hakiminden, derneğin kendiliğinden sonra erdiğinin tespitini isteyebilir.

II. Genel kurul kararı ile

Madde 88 - Genel kurul, her zaman derneğin feshine karar verebilir.

III. Mahkeme kararı ile

Madde 89 - Derneğin amacı, kanuna veya ahlaka aykırı hale gelirse; Cumhuriyet savcısının veya bir ilgilinin istemi üzerine mahkeme, derneğin feshine karar verir. Mahkeme, dava sırasında faaliyetten alıkoyma dahil gerekli bütün önlemleri alır.

E. Derneklerin faaliyetleri

I. Genel olarak

Madde 90 - Dernekler, amaçlarını gerçekleştirmek üzere, tüzüklerinde belirtilen çalışma konuları ve biçimleri doğrultusunda faaliyette bulunurlar.

Yasaklanan veya izne bağlı faaliyetlerle ilgili kamu hukuku nitelikli özel kanun hükümleri saklıdır.

Dernek faaliyetleri ile ilgili yasak ve sınırlamalara aykırılık halinde, Cumhuriyet savcısının istemiyle mahkemece faaliyetten alıkoyma kararı verilebilir.

II. Uluslararası faaliyet

1. Faaliyet serbestliği

Madde 91 - (Değişik madde: 02.01.2003 - 4778 S.K/Madde 34) TARİHÇE

Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere uluslararası faaliyette ve işbirliğinde bulunabilirler, yurt dışında şube açabilirler ve yurt dışında kurulmuş dernek veya kuruluşlara üye olarak katılabilirler.

2. Yabancı dernekler

Madde 92 - (Değişik madde: 02.01.2003 - 4778 S.K/Madde 35) TARİHÇE

Yabancı dernekler, (...) Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının izniyle Türkiye'de faaliyette ve işbirliğinde bulunabilirler, şube açabilirler, üst kuruluşlar kurabilir ve kurulmuş üst kuruluşlara katılabilirler.

III. Yabancıların dernek kurma hakkı

Madde 93 - Türkiye'de yerleşme hakkına sahip olan yabancı gerçek kişiler, (...) dernek kurabilirler veya kurulmuş derneklere üye olabilirler.

Onursal üyelik için bu koşul aranmaz.

F. Derneklerin örgütlenmesi

I. Şube açmaları

1. Kuruluşu

Madde 94 - Dernekler, gerekli görülen yerlerde genel kurul kararıyla şube açabilirler. Bu amaçla dernek yönetim kurulunca yetki verilen en az üç kişilik kurucular kurulu, şube açılacak yerin en büyük mülki amirine şube kuruluş bildirimini ve gerekli belgeleri verir.

(Mülga 2. fıkra: 30.07.2003 - 4963 S.K/Madde 35) TARİHÇE

Şube kuruluş bildiriminin içeriği ve gerekli belgeler, yönetmelikte gösterilir.

2. Şubenin organları ve uygulanacak hükümler

Madde 95 - Her şubede genel kurul ve yönetim kurulu ile denetim kurulu veya denetçi bulunması zorunludur.

Bu organların görev ve yetkileri ile şubelere ilişkin diğer hususlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

II. Üst kuruluşlar kurmaları

1. Federasyon

Madde 96 - Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Her federasyonun bir tüzüğü bulunur.

Federasyon, kuruluş bildirimini, tüzük ve gerekli belgelerin yerleşim yerinin en büyük mülki amirine verilmesiyle tüzel kişilik kazanır.

2. Konfederasyon

Madde 97 - Konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Her konfederasyonun bir tüzüğü bulunur.

Konfederasyon, kuruluş bildirim, tüzük ve gerekli belgelerin yerleşim yerinin en büyük mülki amirine verilmesiyle tüzel kişilik kazanır.

3. Ortak hükümler

Madde 98 - Dernekler, bağlı oldukları federasyonun; federasyonlar da bağlı oldukları konfederasyonun genel kurulunda en az üçer üye ile temsil olunurlar. Temsilci üyeler, ilgili derneklerin ve federasyonların genel kurullarınca seçilirler.

Federasyon ve konfederasyonlara ilişkin diğer hususlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

G. Dernek gelirleri

Madde 99 - Dernek gelirleri, üye ödentisi, dernek faaliyetleri sonucunda veya dernek malvarlığından elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşur.

H. Saklı hükümler

Madde 100 - Kamuya yararlı dernekler ve özel kanunlarla kurulan dernekler hakkındaki özel hükümler saklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : VAKIFLAR

A. Kuruluşu

I.Tanımı

Madde 101 - Vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır.

Bir malvarlığının bütünü veya gerçekleşmiş ya da gerçekleşeceği anlaşılan her türlü geliri veya ekonomik değeri olan haklar vakfedilebilir.

(İptal 3. fıkra: Anayasa Mahkemesi 17/04/2008 tarih ve E. 2005/14, K. 2008/92) TARİHÇE

Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasanın temel ilkelerine, hukuka, ahlaka, milli birliğe ve milli menfaatlere aykırı veya belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamaz.

II. Kuruluş şekli

Madde 102 - Vakıf kurma iradesi, resmi senetle veya ölüme bağı tasarrufla açıklanır. Vakıf, yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile tüzel kişilik kazanır.

Resmi senetle vakıf kurma işleminin temsilci aracılığıyla yapılması, temsil yetkisinin noterlikçe düzenlenmiş bir belgeyle verilmiş olmasına ve bu belgede vakfın amacı ile özgülenecek mal ve hakların belirlenmiş bulunmasına bağlıdır.

Mahkemeye başvurma, resmi senet düzenlenmiş ise vakfeden tarafından; vakıf ölüme bağı tasarrufa dayanıyorsa ilgililerin veya vasiyetnameyi açan sulh hakiminin bildirimine üzerine ya da Vakıflar Genel Müdürlüğüne resen yapılır.

Başvurulan mahkeme, mal ve hakların korunması için gerekli önlemleri resen alır.

III. Temyiz ve iptal

Madde 103 - Mahkemenin verdiği karar, tebliğ tarihinden başlayarak bir ay içinde, başvuran veya Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından temyiz edilebilir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü veya ilgililer, vakfın kurulmasını engelleyen sebeplerin varlığı halinde iptal davası açabilirler.

IV. Tescil ve ilan

Madde 104 - Tesciline karar verilen vakıf, vakfın yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil edilir; ayrıca Vakıflar Genel Müdürlüğünde tutulan merkezi sicile kaydolunur.

Tescil kararı, başka bir mahkemece verilmiş ise, ilgili belgelerle birlikte tescil için vakfın yerleşim yeri mahkemesine gönderilir.

Yerleşim yeri mahkemesinin yapacağı bildirim üzerine Vakıflar Genel Müdürlüğüne merkezi sicile kaydolunan vakıf Resmi Gazete ile ilan olunur.

Tescil ve ilan Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelik hükümlerine göre yapılır.

V. Mal ve hakların kazanılması ve sorumluluk

Madde 105 - Özgülenen malların mülkiyeti ile haklar, tüzel kişiliğin kazanılmasıyla vakfa geçer.

Tescile karar veren mahkeme, vakfedilen taşınmazın vakıf tüzel kişiliği adına tescil edilmesini tapu idaresine bildirir.

Ölüme bağı tasarrufla kurulan vakfın mirasbırakanın borçlarından sorumluluğu, özgülünen mal ve haklarla sınırlıdır.

B. Vakıf senedi

I. İçeriği

Madde 106 - Vakıf senedinde vakfın adı, amacı, bu amaca övgülenen mal ve haklar, vakfın örgütlenme ve yönetim şekli ile yerleşim yeri gösterilir.

II. Noksanlıklar

Madde 107 - Vakıf senedinde vakfın amacı ile bu amaca övgülenen mal ve haklar yeterince belirlenmiş ise, diğerk noksanlıklar vakfın tüzel kişilik kazanması için yapılan başvurunun reddini gerektirmez.

Bu tür noksanlıklar, tescil kararı verilmeden önce mahkemece tamamlattırılabilceğı gibi; kuruluştan sonra da denetim makamının başvurusu üzerine, olanak varsa vakfedenin görüşü alınarak vakfın yerleşim yeri mahkemesince tamamlattırılır.

Tescili istenen vakfa ölüme bağı tasarrufla övgülenen mal ve haklar amacın gerçekleşmesine yeterli değilse; vakfeden aksine bir irade açıklamasında bulunmuş olmadıkça bu mal ve haklar, denetim makamının görüşü alınarak hakim tarafından benzer amaçlı bir vakfa övgülenir.

C. Mirasçılarının ve alacaklılarının dava hakkı

Madde 108 - Vakfedenin mirasçılarını ile alacaklılarının, bağışlamaya ve ölüme bağı tasarruflara ilişkin hükümler uyarınca dava hakları saklıdır.

D. Vakfın örgütü

I. Genel olarak

Madde 109 - Vakfın bir yönetim organının bulunması zorunludur. Vakfeden, vakıf senedinde gerekli gördüğü başka organları da gösterebilir.

II. Çalıştırılanlara ve işçilere yardım vakfı

Madde 110 - Çalıştırılanlara ve işçilere yardım vakıflarının yöneticileri, yararlananlara, vakfın örgütü, işleyişi ve mali durumu hakkında gerekli bilgiyi vermekle yükümlüdürler.

Vakfa ödenti veren çalıştırılanlar ve işçiler en az yapmış oldukları ödeme oranında yönetime katılırlar ve temsilcilerini olabildiğince kendi aralarından seçerler.

Vakfın malvarlığının çalıştırılanların ve işçilerin yapacakları ödemelerle sağlanacak bölümünün işverene karşı vakfın bir alacağından ibaret olması, ancak bu alacak için yeterli güvence sağlanmış olmasına bağıdır.

Yararlananların, vakfın edimlerinin yerine getirilmesini dava yoluyla isteyebilmeleri, ödenti vermiş olmalarına veya vakfı düzenleyen hükümlerin kendilerine bu hakkı tanımış bulunmasına bağıdır.

Çalıştırılanlara ve işçilere yardım vakıflarında yararlananların yönetime katılmaları ve vakıftan yararlanma koşulları ile ilgili hükümlerde yapılacak değişiklikler, vakıf senedine göre buna yetkili organın istemi üzerine, denetim makamının yazılı görüşü alındıktan sonra yerleşim yeri mahkemesince karara bağlanır.

E. Denetim

Madde 111 - Vakıfların, vakıf senedindeki hükümleri yerine getirip getirmediği, vakıf mallarını amaca uygun biçimde yönetip yönetmediği ve vakıf gelirlerini amaca uygun olarak harcıyıp harcamadıkları Vakıflar Genel Müdürlüğünce ve üst kuruluşlarınca denetlenir. Vakıfların üst kuruluşlarınca denetimi özel kanun hükümlerine tabidir.

(Mülga 2. fıkra: 20.02.2008 - 5737 S.K/Madde 80) TARİHÇE

F. Yönetimin, amacın ve malların değiştirilmesi

I. Yönetimin değiştirilmesi

Madde 112 - Haklı sebepler varsa mahkeme, vakfın yönetim organı veya denetim makamının istemi üzerine diğerinin yazılı görüşünü aldıktan sonra vakfın örgütünü, yönetimini ve işleyişini değiştirebilir.

Mahkeme, denetim makamının başvurusu üzerine, (...) duruşma yaparak yöneticileri görevden alabilir ve vakıf senedinde başka bir hüküm yoksa yenisini seçebilir.

II. Amacın ve malların değiştirilmesi

Madde 113 - Durum ve koşullardaki değişimler yüzünden vakıf senedinde yazılı amaca bağlı kalınması vakfedenin arzusuna açıkça uymayacak hale gelmiş ise mahkeme, vakfın yönetim organı veya denetim makamının başvurusu üzerine diğerinin yazılı görüşünü aldıktan sonra vakfın amacını değiştirebilir.

Amacın gerçekleşmesini önemli ölçüde güçleştiren veya engelleyen koşulların ve yükümlülüklerin kaldırılmasında veya değiştirilmesinde de aynı hüküm uygulanır.

Amaca özgülenen mal ve hakların daha yararlı olanları ile değiştirilmesini veya paraya çevrilmesini haklı kılan sebepler varsa mahkeme, vakfın yönetim organı veya denetim makamının başvurusu üzerine diğerinin yazılı görüşünü aldıktan sonra gerekli değişikliğe izin verebilir.

G. Yıllık rapor

Madde 114 - Yönetim organı her takvim yılının ilk üç ayı içinde vakfın bir önceki yıla ait malvarlığı durumunu ve çalışmalarını bir rapor halinde denetim makamına bildirir ve durumun uygun araçlarla yayımlanmasını sağlar.

H. Faaliyetten geçici alıkoyma

Madde 115 - İçişleri Bakanlığı, Anayasada öngörülen hallerde ve belirlenen usullere uygun olarak, denetim makamının da görüşünü almak suretiyle mahkemece bir karar verilinceye kadar vakfı geçici olarak faaliyetten alıkoymalı ve derhal mahkemeye başvurur. Hakim başvuruyu gecikmeksizin karara bağlar.

İ. Vakfın sona ermesi

Madde 116 - Amacın gerçekleşmesi olanaksız hale geldiği ve değiştirilmesine de olanak bulunmadığı takdirde, vakıf kendiliğinden sona erer ve mahkeme kararıyla sicilden silinir.

Yasak amaç güttüğü veya yasak faaliyetlerde bulunduğu sonradan anlaşılan veya amacı sonradan yasaklanan vakfın amacının değiştirilmesine olanak bulunmazsa; vakıf, denetim makamının ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine duruşma yapılarak dağıtılır.

J. Diğer hükümler

Madde 117 - Vakıfların malları üzerinde zilyetlik yoluyla kazanma hükümleri uygulanmaz.

Derneklerin uluslararası faaliyette bulunmalarına ve üst kuruluş kurmalarına ilişkin hükümler kıyas yoluyla vakıflar hakkında da uygulanır.

Kamuya yararlı veya özel kanunlarla kurulan vakıflar hakkındaki özel hükümler saklıdır.

İKİNCİ KİTAP : AİLE HUKUKU

BİRİNCİ KISIM : EVLİLİK HUKUKU

BİRİNCİ BÖLÜM : EVLENME

BİRİNCİ AYIRIM : NİŞANLILIK

A. Nişanlanma

Madde 118 - Nişanlanma, evlenme vaadiyle olur.

Nişanlanma, yasal temsilcilerinin rızası olmadıkça küçüğü veya kısıtlıyı bağlamaz.

B. Nişanlılığın hükümleri

I. Dava hakkının bulunmaması

Madde 119 - Nişanlılık, evlenmeye zorlamak için dava hakkı vermez.

Evlenmeden kaçınma hali için öngörülen cayma tazminatı veya ceza şartı dava edilemez; ancak yapılan ödemeler de geri istenemez.

II. Nişanın bozulmasının sonuçları

1. Maddi tazminat

Madde 120 - Nişanlılardan biri haklı bir sebep olmaksızın nişanı bozduğu veya nişan taraflardan birine yükletilebilen bir sebeple bozulduğu takdirde; kusuru olan taraf, diğerine dürüstlük kuralları çerçevesinde ve evlenme amacıyla yaptığı harcamalar ve katlandığı maddi fedakarlıklar karşılığında uygun bir tazminat vermekle yükümlüdür. Aynı kural nişan giderleri hakkında da uygulanır.

Tazminat istemeye hakkı olan tarafın ana ve babası veya onlar gibi davranan kimseler de, aynı koşullar altında yaptıkları harcamalar için uygun bir tazminat isteyebilirler.

2. Manevi tazminat

Madde 121 - Nişanın bozulması yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevi tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir.

III. Hediyelerin geri verilmesi

Madde 122 - Nişanlılık evlenme dışındaki bir sebeple sona ererse, nişanlıların birbirlerine veya ana ve babanın ya da onlar gibi davrananların, diğer nişanlıya vermiş oldukları alışılmışın dışındaki hediyeler, verenler tarafından geri istenebilir.

Hediye aynen veya mislen geri verilemiyorsa, sebepsiz zenginleşme hükümleri uygulanır.

IV. Zamanaşımı

Madde 123 - Nişanlılığın sona ermesinden doğan dava hakları, sona ermenin üzerinden bir yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

İKİNCİ AYIRIM : EVLENME EHLİYETİ VE ENGELLERİ

A. Ehliyetin koşulları

I. Yaş

Madde 124 - Erkek veya kadın onyedinci yaşını doldurmadıkça evlenemez.

Ancak, hakim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak buldukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir.

II. Ayırt etme gücü

Madde 125 - Ayırt etme gücüne sahip olmayanlar evlenemez.

III. Yasal temsilcinin izni

1. Küçükler hakkında

Madde 126 - Küçük, yasal temsilcisinin izni olmadıkça evlenemez.

2. Kısıtlılar hakkında

Madde 127 - Kısıtlı, yasal temsilcisinin izni olmadıkça evlenemez.

3. Mahkemeye başvurma

Madde 128 - Hakim, haklı sebep olmaksızın evlenmeye izin vermeyen yasal temsilciyi dinledikten sonra, bu konuda başvuran küçük veya kısıtlının evlenmesine izin verebilir.

B. Evlenme engelleri

I. Hısımlık

Madde 129 - Aşağıdaki kimseler arasında evlenme yasaktır:

1. Üstsoy ile altsoy arasında; kardeşler arasında; amca, dayı, hala ve teyze ile yeğenleri arasında,
2. Kayın hısımlığı meydana getirmiş olan evlilik sona ermiş olsa bile, eşlerden biri ile diğerinin üstsoyu veya altsoyu arasında,
3. Evlat edinen ile evlatlığın veya bunlardan biri ile diğerinin altsoyu ve eşi arasında.

II. Önceki evlilik

1. Sona erdiğinin ispatı

a. Genel olarak

Madde 130 - Yeniden evlenmek isteyen kimse, önceki evliliğinin sona ermiş olduğunu ispat etmek zorundadır.

b. Gaiplik durumunda

Madde 131 - Gaipliğine karar verilen kişinin eşi, mahkemece evliliğin feshine karar verilmedikçe yeniden evlenemez.

Kaybolanın eşi evliliğin feshini, gaiplik başvurusuyla birlikte veya ayrıca açacağı bir dava ile isteyebilir.

Ayrı bir dava ile evliliğin feshi, davacının yerleşim yeri mahkemesinden istenir.

2. Kadın için bekleme süresi

Madde 132 - Evlilik sona ermişse, kadın, evliliğin sona ermesinden başlayarak üçyüz gün geçmedikçe evlenemez.

Doğurmakla süre biter.

Kadının önceki evliliğinden gebe olmadığına anlaşılması veya evliliği sona eren eşlerin yeniden birbiriyle evlenmek istemeleri hallerinde mahkeme bu süreyi kaldırır.

III. Akıl hastalığı

Madde 133 - Akıl hastaları, evlenmelerinde tıbbi sakınca bulunmadığı resmi sağlık kurulu raporuyla anlaşılmadıkça evlenemezler.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : EVLENME BAŞVURUSU VE TÖRENİ

A. Başvuru

I. Başvuru makamı

Madde 134 - Birbiriyle evlenecek erkek ve kadın, içlerinden birinin oturduğu yer evlendirme memurluğuna birlikte başvururlar.

Evlendirme memuru, belediye bulunan yerlerde belediye başkanı veya bu işle görevlendireceği memur, köylerde muhtardır.

II. Şekli

Madde 135 - Başvuru, evlenecekler tarafından yazılı veya sözlü olarak yapılır.

III. Belgeler

Madde 136 - Erkek ve kadından her biri, nüfus cüzdanı ve nüfus kayıt örneğini, önceki evliliği sona ermiş ise buna ilişkin belgeyi, küçük veya kısıtlı ise ayrıca yasal temsilcisinin imzası onaylanmış yazılı izin belgesini ve evlenmeye engel hastalığının bulunmadığını gösteren sağlık raporunu evlendirme memurluğuna vermek zorundadır.

IV. Başvurunun incelenmesi ve reddi

Madde 137 - Evlendirme memuru, evlenme başvurusunu ve buna eklenmesi gereken belgeleri inceler. Başvuruda bir noksanlık görürse bunu tamamlar veya tamamlattırır.

Başvurunun usulüne uygun olarak yapılmadığı veya evleneceklerden birinin evlenmeye ehil olmadığı ya da evlenmeye yasal bir engel bulunduğu anlaşılırsa, evlenme başvurusu reddolunur ve durum evleneceklerle yazıyla hemen bildirilir.

V. Redde itiraz ve yargılama usulü

Madde 138 - Evleneceklerden her biri evlendirme memurunun ret kararına karşı mahkemeye başvurabilir. İtiraz, evrak üzerinde incelenip kesin karara bağlanır.

Ancak, mutlak butlan sebeplerinden birinin bulunduğuna ilişkin ret kararlarına karşı açılan davalar, basit yargılama usulüyle (...) görülür.

B. Evlenme töreni ve tescil

I. Koşulları

1. Evlenme izni

Madde 139 - Evlendirme memuru, evlenme koşullarının varlığını tespit ederse veya ret kararı mahkemece kaldırılırsa, evleneceklere evlenme gün ve saatini bildirir veya isterlerse evlenme izni belgesini verir.

Evlenme izni belgesi, verildiği tarihten başlayarak altı ay içinde evleneceklere herhangi bir evlendirme memuru önünde evlenebilme hakkı sağlar.

2. Evlenmenin yapılamaması

Madde 140 - Evlenme koşullarının bulunmadığının anlaşılması veya belgelerin verilmesinden başlayarak altı ayın geçmesi halinde, evlendirme memuru evlenme törenini yapamaz.

II. Yapılışı

1. Tören yeri

Madde 141 - Evlenme töreni, evlendirme dairesinde evlendirme memurunun ve ayırt etme gücüne sahip ergin iki tanığın önünde açık olarak yapılır. Ancak, tören evleneceklerin istemi üzerine evlendirme memurunun uygun bulacağı diğer yerlerde de yapılabilir.

2. Törenin şekli

Madde 142 - Evlendirme memuru, evleneceklerden her birine birbiriyle evlenmek isteyip istemediklerini sorar. Evlenme, tarafların olumlu sözlü cevaplarını verdikleri anda oluşur. Memur, evlenmenin tarafların karşılıklı rızası ile kanuna uygun olarak yapılmış olduğunu açıklar.

3. Aile cüzdanı ve dini tören

Madde 143 - Evlenme töreni biter bitmez evlendirme memuru eşlere bir aile cüzdanı verir.

Aile cüzdanı gösterilmeden evlenmenin dini töreni yapılamaz.

Evlenmenin geçerli olması dini törenin yapılmasına bağlı değildir.

C. Yönetmelik

Madde 144 - Evlenme işlemi, evlenme kütüğü, evlenmeye ilişkin yazışma ve evlenme ile ilgili diğer konular yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : BATIL OLAN EVLENMELER

A. Mutlak butlan

I. Sebepleri

Madde 145 - Aşağıdaki hallerde evlenme mutlak butlanla batıldır:

1. Eşlerden birinin evlenme sırasında evli bulunması,
2. Eşlerden birinin evlenme sırasında sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun bulunması,
3. Eşlerden birinde evlenmeye engel olacak derecede akıl hastalığı bulunması,
4. Eşler arasında evlenmeye engel olacak derecede hısımlığın bulunması.

II. Dava açma görevi ve hakkı

Madde 146 - Mutlak butlan davası, Cumhuriyet savcısı tarafından resen açılır.

Bu dava, ilgisi olan herkes tarafından da açılabilir.

III. Dava hakkının sınırlanması veya kalkması

Madde 147 - Sona ermiş bir evliliğin mutlak butlanı Cumhuriyet savcısı tarafından resen dava edilemez; fakat her ilgili, mutlak butlanın karar altına alınmasını isteyebilir.

Ayırt etme gücünün sonradan kazanılması veya akıl hastalığının iyileşmiş olması durumlarında mutlak butlan davasını yalnız ayırt etme gücünü sonradan kazanan veya akıl hastalığı iyileşen eş açabilir.

Evliyken yeniden evlenen bir kimsenin önceki evliliği mutlak butlan kararı verilmeden önce sona ermişse ve ikinci evlenmede diğer eş iyiniyetli ise, bu evlenmenin butlanına karar verilemez.

B. Nisbi butlan

I. Eşlerin dava hakkı

1. Ayırt etme gücünden geçici yoksunluk

Madde 148 - Evlenme sırasında geçici bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun olan eş, evlenmenin iptalini dava edebilir.

2. Yanılma

Madde 149 - Aşağıdaki durumlarda eşlerden biri evlenmenin iptalini dava edebilir:

1. Evlenmeyi hiç istemediği veya evlendiği kişiyle evlenmeyi düşünmediği halde yanılarak bu evlenmeye razı olmuşsa,
2. Eşinde bulunmaması onunla birlikte yaşamayı kendisi için çekilmez bir duruma sokacak derecede önemli bir nitelikte yanılarak evlenmişse.

3. Aldatma

Madde 150 - Aşağıdaki durumlarda eşlerden biri evlenmenin iptalini dava edebilir:

1. Eşinin namus ve onuru hakkında doğrudan doğruya onun tarafından veya onun bilgisi altında bir başkası tarafından aldatılarak evlenmeye razı olmuşsa,
2. Davacının veya altsoyunun sağlığı için ağır tehlike oluşturan bir hastalık kendisinden gizlenmişse.

4. Korkutma

Madde 151 - Kendisinin veya yakınlarından birinin hayatı, sağlığı veya namus ve onuruna yönelik pek yakın ve ağır bir tehlike ile korkutularak evlenmeye razı edilmiş eş, evlenmenin iptalini dava edebilir.

5. Hak düşürücü süre

Madde 152 - İptal davası açma hakkı, iptal sebebinin öğrenildiği veya korkunun etkisinin ortadan kalktığı tarihten başlayarak altı ay ve her halde evlenmenin üzerinden beş yıl geçmekle düşer.

II. Yasal temsilcinin dava hakkı

Madde 153 - Küçük veya kısıtlı, yasal temsilcisinin izni olmadan evlenirse, izni alınmayan yasal temsilci evlenmenin iptalini dava edebilir.

Bu suretle evlenen kimse sonradan onsekiz yaşını doldurmak suretiyle ergin olur, kısıtlı olmaktan çıkar veya karı gebe kalırsa evlenmenin iptaline karar verilemez.

C. Butlanı gerektirmeyen sebepler

I. Bekleme süresine uymama

Madde 154 - Kadının bekleme süresi bitmeden evlenmesi, evlenmenin butlanını gerektirmez.

II. Şekil kurallarına uymama

Madde 155 - Evlendirmeye yetkili memur önünde yapılmış olan bir evliliğin kanunun diğer şekil kurallarına uyulmaması sebebiyle butlanına karar verilemez.

D. Butlan kararı

I. Genel olarak

Madde 156 - Batıl bir evlilik ancak hakimin kararıyla sona erer. Mutlak butlan halinde bile evlenme, hakimin kararına kadar geçerli bir evliliğin bütün sonuçlarını doğurur.

II. Sonuçları

1. Çocuklar yönünden

Madde 157 - Mahkemece butlanına karar verilen bir evlilikten doğan çocuklar, ana ve baba iyiniyetli olmasalar bile evlilik içinde doğmuş sayılırlar.

Çocuklar ile ana ve baba arasındaki ilişkilere boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır.

2. Eşler yönünden

Madde 158 - Evlenmenin butlanına karar verilirse, evlenirken iyiniyetli bulunan eş bu evlenme ile kazanmış olduğu kişisel durumunu korur.

Eşler arasındaki mal rejiminin tasfiyesi, tazminat, nafaka ve soyadı hakkında boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır.

E. Mirasçıların dava hakkı

Madde 159 - Evlenmenin butlanını dava etme hakkı mirasçılara geçmez. Ancak, mirasçılar açılmış olan davayı sürdürebilirler. Dava sonucunda evlenme sırasında iyiniyetli olmadığı anlaşılan sağ kalan eş, yasal mirasçı olamayacağı gibi, daha önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarruflarla kendisine sağlanan hakları da kaybeder.

F. Yetki ve yargılama usulü

Madde 160 - Evlenmenin butlanı davasında, yetki ve yargılama usulü bakımından boşanmaya ilişkin hükümler uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM : BOŞANMA

A. Boşanma sebepleri

I. Zina

Madde 161 - Eşlerden biri zina ederse, diğer eş boşanma davası açabilir.

Davaya hakkı olan eşin boşanma sebebini öğrenmesinden başlayarak altı ay ve her halde zina eyleminin üzerinden beş yıl geçmekle dava hakkı düşer.

Affeden tarafın dava hakkı yoktur.

II. Hayata kast, pek kötü veya onur kırıcı davranış

Madde 162 - Eşlerden her biri diğeri tarafından hayatına kastedilmesi veya kendisine pek kötü davranılması ya da ağır derecede onur kırıcı bir davranışta bulunulması sebebiyle boşanma davası açabilir.

Davaya hakkı olan eşin boşanma sebebini öğrenmesinden başlayarak altı ay ve her halde bu sebebin doğumunun üzerinden beş yıl geçmekle dava hakkı düşer.

Affeden tarafın dava hakkı yoktur.

III. Suç işleme ve haysiyetsiz hayat sürme

Madde 163 - Eşlerden biri küçük düşürücü bir suç işler veya haysiyetsiz bir hayat sürer ve bu sebeplerden ötürü onunla birlikte yaşaması diğer eşten beklenemezse, bu eş her zaman boşanma davası açabilir.

IV. Terk

Madde 164 - Eşlerden biri, evlilik birliğinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmemek amacıyla diğerini terk ettiği veya haklı bir sebep olmadan ortak konuta dönmediği takdirde ayrılık, en az altı ay sürmüş ve bu durum devam etmekte ve istem üzerine hakim veya noter tarafından yapılan ihtar sonuçsuz kalmış ise; terk edilen eş, boşanma davası açabilir. Diğerini ortak konutu terk etmeye zorlayan veya haklı bir sebep olmaksızın ortak konuta dönmesini engelleyen eş de terk etmiş sayılır.

Davaya hakkı olan eşin istemi üzerine hakim veya noter, esasını incelemeyen yapacağı ihtarda terk eden eşe iki ay içinde ortak konuta dönmesi gerektiği ve dönmemesi halinde doğacak sonuçlar hakkında uyarıda bulunur. Bu ihtar gerektiğinde ilan yoluyla yapılır. Ancak, boşanma davası açmak için belirli sürenin dördüncü ayı bitmedikçe ihtar isteminde bulunulamaz ve ihtardan sonra iki ay geçmedikçe dava açılmaz.

V. Akıl hastalığı

Madde 165

VI. Evlilik birliğinin sarsılması

Madde 166

B. Davası

I. Konusu

Madde 167

II. Yetki

Madde 168

III. Geçici önlemler

Madde 169

C. Kararı

I. Boşanma veya ayrılık

Madde 170

II. Ayrılık süresi

Madde 171

III. Ayrılık süresinin bitimi

Madde 172

IV. Boşanan kadının kişisel durumu

Madde 173

V. Boşanmada tazminat ve nafaka

1. Maddi ve manevi tazminat

Madde 174

2. Yoksulluk nafakası

Madde 175

3. Tazminat ve nafakanın ödenme biçimi

Madde 176

4. Yetki

Madde 177

5. Zamanaşımı

Madde 178

VI. Mal rejiminin tasfiyesi

1. Boşanma halinde

Madde 179

2. Ayrılık halinde

Madde 180

VII. Miras hakları

Madde 181

VIII. Çocuklar bakımından ana ve babanın hakları

1. Hakimin takdir yetkisi

Madde 182

2. Durumun değişmesi

Madde 183

D. Boşanmada yargılama usulü

Madde 184

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : EVLİLİĞİN GENEL HÜKÜMLERİ

A. Haklar ve yükümlülükler

I. Genel olarak

Madde 185

II. Konutun seçimi, birliğin yönetimi ve giderlere katılma

Madde 186

III. Kadının soyadı

Madde 187

B. Birliğin temsili

I. Eşlerin temsil yetkisi

Madde 188

II. Sorumluluk

Madde 189

III. Temsil yetkisinin kaldırılması veya sınırlanması

Madde 190

IV. Temsil yetkisinin geri verilmesi

Madde 191

C. Eşlerin meslek ve işi

Madde 192

D. Eşlerin hukuki işlemleri

I. Genel olarak

Madde 193

II. Aile konutu

Madde 194

E. Birliğin korunması

I. Genel olarak

Madde 195

II. Eşler birlikte yaşarken

Madde 196

III. Birlikte yaşamaya ara verilmesi

Madde 197

IV. Borçlulara ait önlemler

Madde 198

V. Tasarruf yetkisinin sınırlanması

Madde 199

VI. Durumun değişmesi

Madde 200

VII. Yetki

Madde 201

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİ

BİRİNCİ AYIRIM : GENEL HÜKÜMLER

A. Yasal mal rejimi

Madde 202

B. Mal rejimi sözleşmesi

I. Sözleşmenin içeriği

Madde 203

II. Sözcleme ehliyeti

Madde 204

III. Sözclemenin Şekli

Madde 205

C. Olağanüstü mal rejimi

I. EŞlerden birinin istemi ile

1. Karar

Madde 206

2. Yetki

Madde 207

3. Mal ayrılığına geçiŐten dönme

Madde 208

II. Cebri icra halinde

1. İflasta

Madde 209

2. Hacizde

Madde 210

3. Eski rejime dönme

Madde 211

III. Önceki rejimin tasfiyesi

Madde 212

D. Alacaklıların korunması

Madde 213

E. Mal rejiminin tasfiyesi davalarında yetki

Madde 214

F. Bir eşin mallarının diğer tarafından yönetimi

Madde 215 - Eşlerden birinin açık veya örtülü olarak mallarının yönetimini diğer eşe bırakması halinde, aksi kararlaştırılmış olmadıkça vekalet hükümleri uygulanır.

G. Envanter

Madde 216

H. Eşler arasındaki borçlar

Madde 217

İKİNCİ AYIRIM : EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA

A. Mülkiyet

I. Kapsamı

Madde 218 - Edinilmiş mallara katılma rejimi, edinilmiş mallar ile eşlerden her birinin kişisel mallarını kapsar.

II. Edinilmiş mallar

Madde 219

III. Kişisel mallar

1. Kanuna göre

Madde 220 - Aşağıda sayılanlar, kanun gereğince kişisel maldır:

1. Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya,
2. Mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri,
3. Manevi tazminat alacakları,
4. Kişisel mallar yerine geçen değerler.

2. Sözleşmeye göre

Madde 221 - Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle, bir mesleğin icrası veya işletmenin faaliyeti sebebiyle doğan edinilmiş mallara dahil olması gereken malvarlığı değerlerinin kişisel mal sayılacağını kabul edebilirler.

Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle kişisel malların gelirlerinin edinilmiş mallara dahil olmayacağını da kararlaştırabilirler.

IV. İspat

Madde 222 - Belirli bir malın eşlerden birine ait olduğunu iddia eden kimse, iddiasını ispat etmekle yükümlüdür.

Eşlerden hangisine ait olduğu ispat edilemeyen mallar onların paylı mülkiyetinde sayılır.

Bir eşin bütün malları, aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edilir.

B. Yönetim, yararlanma ve tasarruf

Madde 223

C. Üçüncü kişilere karşı sorumluluk

Madde 224

D. Mal rejiminin sona ermesi ve tasfiye

I. Sona erme anı

Madde 225

II. Malların geri alınması ve borçlar

1. Genel olarak

Madde 226

2. Değer artış payı

Madde 227

III. Eşlerin paylarının hesaplanması

1. Kişisel malların ve edinilmiş malların ayrılması

Madde 228

2. Eklenecek değerler

Madde 229

3. Kişisel mallar ile edinilmiş mallar arasında denkleştirme

Madde 230

4. Artık değer

Madde 231

IV. Değerin belirlenmesi

1. Sürüm değeri

Madde 232

2. Gelir değeri

a. Genel olarak

Madde 233

b. Özel haller

Madde 234

3. Değerlendirme anı

Madde 235

V. Artık değere katılma

1. Kanuna göre

Madde 236

2. Sözleşmeye göre

a. Genel olarak

Madde 237

b. İptal, boşanma veya mahkeme kararıyla mal ayrılığında

Madde 238

VI. Katılma alacağının ve değer artış payının ödenmesi

1. Ödeme ve ertelenmesi

Madde 239

2. Aile konutu ve ev eşyası

Madde 240

3. Üçüncü kişilere karşı dava

Madde 241

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : MAL AYRILIĞI

A. Yönetim, yararlanma ve tasarruf

Madde 242

B. Diğer hükümler

Madde 243

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : PAYLAŞMALI MAL AYRILIĞI

A. Yönetim, yararlanma ve tasarruf

I. Genel olarak

Madde 244

II. İspat

Madde 245

B. Borçlardan sorumluluk

Madde 246

C. Mal rejiminin sona ermesi ve tasfiye

I. Sona erme anı

Madde 247

II. Malların geri alınması ve paylı malın verilmesi

1. Genel olarak

Madde 248

2. Katkıdan doğan hak

Madde 249

III. Aileye özgülenen mallar

1. Kural

Madde 250

2. Paylaşmaya aykırı davranışlar

Madde 251

3. Paylaştırma isteminin reddi

Madde 252

4. Paylaştırma yöntemi

Madde 253

IV. Aile konutu ve ev eşyası

1. İptal veya boşanma halinde

Madde 254

2. Ölüm halinde

Madde 255

BEŞİNCİ AYIRIM : MAL ORTAKLIĞI

A. Mülkiyet

I. Kapsamı

Madde 256

II. Ortaklık malları

1. Genel mal ortaklığı

Madde 257

2. Sınırlı mal ortaklığı

a. Edinilmiş mallarda ortaklık

Madde 258

b. Diğer mal ortaklıkları

Madde 259

III. Kişisel mallar

Madde 260

IV. İspat

Madde 261

B. Yönetim ve tasarruf

I. Ortaklık mallarında

1. Olağan yönetim

Madde 262

2. Olağanüstü yönetim

Madde 263

3. Ortaklık malları ile meslek veya sanat icrası

Madde 264

4. Mirasın kabulü veya reddi

Madde 265

5. Sorumluluk ve yönetim giderleri

Madde 266

II. Kişisel mallar

Madde 267

C. Üçüncü kişilere karşı sorumluluk

I. Ortaklık borçları

Madde 268

II. Kişisel borçlar

Madde 269

D. Eşler arasındaki borçlar

Madde 270

E. Mal rejiminin sona ermesi ve tasfiye

I. Sona erme anı

Madde 271

II. Kişisel mala ekleme

Madde 272

III. Kişisel mal ile ortaklık malı arasındaki denkleştirme

Madde 273

IV. Değer artış payı

Madde 274

V. Değer belirlenmesi

Madde 275

VI. Paylaşma

1. Ölüm veya diğer bir mal rejiminin kabulü halinde

Madde 276

2. Diğer hallerde

Madde 277

VII. Paylaşma usulü

1. Kişisel mallar

Madde 278

2. Aile konutu ve ev eşyası

Madde 279

3. Diğer malvarlığı değerleri

Madde 280

4. Diğer paylaşma kuralları

Madde 281

İKİNCİ KISIM : HISIMLIK

BİRİNCİ BÖLÜM : SOYBAĞININ KURULMASI

BİRİNCİ AYIRIM : GENEL HÜKÜMLER

A. Genel olarak soybağının kurulması

Madde 282

B. Davada yetki ve yargılama usulü

I. Yetki

Madde 283

II. Yargılama usulü

Madde 284

İKİNCİ AYIRIM : KOCANIN BABALIĞI

A. Babalık karinesi

Madde 285

B. Soybağının reddi

I. Dava hakkı

Madde 286

II. İspat

1. Evlilik içinde ana rahmine düşme

Madde 287

2. Evlenmeden önce veya ayrı yaşama sırasında ana rahmine düşme

Madde 288

III. Hak düşürücü süreler

Madde 289

C. Karinelerin çakışması

Madde 290

D. Diğer ilgililerin dava hakkı

Madde 291

E. Sonradan evlenme

I. Koşulu

Madde 292

II. Bildirim

Madde 293

III. İtiraz ve iptal

Madde 294

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : TANIMA VE BABALIK HÜKMÜ

A. Tanıma

I. Koşulları ve şekli

Madde 295

II. Bildirim

Madde 296

III. İptal davası

1. Tanıyanın dava hakkı

Madde 297

2. İlgililerin dava hakkı

a. Genel olarak

Madde 298

b. İspat yükü

Madde 299

3. Hak düşürücü süreler

Madde 300

B. Babalık hükmü

I. Dava hakkı

Madde 301

II. Karine

Madde 302

III. Hak düşürücü süreler

Madde 303

IV. Ananın mali hakları

Madde 304

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : EVLAT EDİNME

A. Küçüklerin evlat edinilmesi

I. Genel koşulları

Madde 305

II. Birlikte evlat edinme

Madde 306

III. Tek başına evlat edinme

Madde 307

IV. Küçüğün rızası ve yaşı

Madde 308

V. Ana ve babanın rızası

1.Şekil

Madde 309

2. Zamanı

Madde 310

3. Rızanın aranmaması

a. Koşulları

Madde 311

b. Karar

Madde 312

B. Erginlerin ve kısıtlıların evlat edinilmesi

Madde 313

C. Hükümleri

Madde 314

D. Şekil ve usul

I. Genel olarak

Madde 315

II. Araştırma

Madde 316

E. Evlatlık ilişkisinin kaldırılması

I. Sebepleri

1. Rızanın bulunmaması

Madde 317

2. Diğer noksanlıklar

Madde 318 - Evlat edinme esasa ilişkin diğer noksanlıklardan biriyle sakatsa, Cumhuriyet savcısı veya her ilgili evlatlık ilişkisinin kaldırılmasını isteyebilir.

Noksanlıklar bu arada ortadan kalkmış veya sadece usule ilişkin olup ilişkinin kaldırılması evlatlığın menfaatini ağır biçimde zedeleyecek olursa, bu yola gidilemez.

II. Hak düşürücü süre

Madde 319 - Dava hakkı, evlatlık ilişkisinin kaldırılması sebebinin öğrenilmesinden başlayarak bir yıl (...) geçmekle düşer.

F. Evlatlık işlemlerinde aracılık

Madde 320 - Küçüklerin evlat edinilmesine ilişkin aracılık faaliyetleri, ancak Cumhurbaşkanınca yetki verilen kurum ve kuruluşlarca yapılır.

Aracılık faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin hususlar Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

BEŞİNCİ AYIRIM : SOYBAĞININ HÜKÜMLERİ

A. Soyadı

Madde 321 - Çocuk, ana ve baba evli ise ailenin; (...) soyadını taşır. Ancak, ana önceki evliliğinden dolayı çifte soyadı taşıyorsa çocuk onun bekarlık soyadını taşır.

B. Karşılıklı yükümlülükler

Madde 322

C. Çocuk ile kişisel ilişki

I. Ana ve baba ile

1. Kural

Madde 323 - Ana ve babadan her biri, velayeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocuk ile uygun kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkına sahiptir.

2. Sınırları

Madde 324 - Ana ve babadan her biri, diğerrinin çocuk ile kişisel ilişkisini zedelemekten, çocuğun eğitilmesi ve yetiştirilmesini engellemekten kaçınmakla yükümlüdür.

Kişisel ilişki sebebiyle çocuğun huzuru tehlikeye girer veya ana ve baba bu haklarını birinci fıkrada öngörülen yükümlülüklerine aykırı olarak kullanırlar veya çocuk ile ciddi olarak ilgilenmezler ya da diğerr önemli sebepler varsa, kişisel ilişki kurma hakkı reddedilebilir veya kendilerinden alınabilir.

II. Üçüncü kişiler ile

Madde 325 - Olağanüstü haller mevcutsa, çocuğun menfaatine uygun düştüğü ölçüde çocuk ile kişisel ilişki kurulmasını isteme hakkı diğerr kişilere, özellikle hısımlarına da tanınabilir.

Ana ve baba için öngörülen sınırlamalar üçüncü kişiler için kıyas yoluyla uygulanır.

III. Yetki

Madde 326

D. Çocukların bakım ve eğitim giderlerini karşılama

I. Kapsamı

Madde 327

II. Süresi

Madde 328

III. Dava hakkı

Madde 329

IV. Nafaka miktarının takdiri

Madde 330

V. Durumun değışmesi

Madde 331

VI. Geçici önlemler

1. Genel olarak

Madde 332

2. Babalığın tespitinden önce

Madde 333

VII. Güvence verilmesi

Madde 334

ALTINCI AYIRIM : VELAYET

A. Genel olarak

I. Koşullar

Madde 335

II. Ana ve baba evli ise

Madde 336

III. Ana ve baba evli değilse

Madde 337

IV. Üvey çocuklar

Madde 338

B. Velayetin kapsamı

I. Genel olarak

Madde 339

II. Eğitim

Madde 340

III. Dini eğitim

Madde 341

IV. Çocuğun temsil edilmesi

Madde 342

V. Çocuğun fiil ehliyeti

Madde 343

VI. Çocuğun aileyi temsil etmesi

Madde 344

VII. Çocuk ile ana ve baba arasındaki hukuki işlemler

Madde 345

C. Çocuğun korunması

I. Koruma önlemleri

Madde 346

II. Çocukların yerleştirilmesi

Madde 347

III. Velayetin kaldırılması

1. Genel olarak

Madde 348

2. Ana veya babanın yeniden evlenmesi halinde

Madde 349

3. Velayetin kaldırılması halinde ana ve babanın yükümlülükleri

Madde 350

IV. Durumun değişmesi

Madde 351

YEDİNCİ AYIRIM : ÇOCUK MALLARI

A. Yönetim

I. Genel olarak

Madde 352

II. Evlilik sona erince

Madde 353

B. Kullanma hakkı

Madde 354

C. Gelirlerin sarfi

Madde 355

D. Çocuk mallarının kısmen sarfı

Madde 356

E. Çocuğun serbest malları

I. Kazandırmalar

Madde 357

II. Saklı pay

Madde 358

III. Meslek veya sanat için verilen mal ve kişisel kazanç

Madde 359

F. Çocuk mallarının korunması

I. Önlemler

Madde 360

II. Yönetimin ana ve babadan alınması

Madde 361

G. Yönetimin sona ermesi

I. Malların devri

Madde 362

II. Ana ve babanın sorumluluğu

Madde 363

İKİNCİ BÖLÜM : AİLE

BİRİNCİ AYIRIM : NAFKA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

A. Nafaka yükümlüleri

Madde 364

B. Dava hakkı

Madde 365

C. Korunmaya muhtaç kişiler

Madde 366

İKİNCİ AYIRIM : EV DÜZENİ

A. Koşulları

Madde 367

B. Hükümleri

I. Ev düzeni ve gözetim

Madde 368

II. Sorumluluk

Madde 369

III. Altsoyun denkleştirme alacağı

1. Koşulları

Madde 370

2. İstenmesi

Madde 371

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : AİLE MALLARI

A. Aile vakfı

Madde 372

B. Aile malları ortaklığı

I. Oluşumu

1. Koşulları

Madde 373

2. Şekil

Madde 374

II. Süre

Madde 375

III. Hükmü

1. Elbirliği ile işletme

Madde 376

2. Yönetim ve temsil

a. Genel olarak

Madde 377

b. Yöneticinin yetkisi

Madde 378

3. Ortak mallar ve kişisel mallar

Madde 379

IV. Ortaklığın sona ermesi

1. Sebepleri

Madde 380

2. Fesih bildiri, ödemededen aciz, evlenme

Madde 381

3. Ölüm

Madde 382

4. Paylaşma kuralları

Madde 383

V. Kazanç paylı aile malları ortaklığı

1. Konusu

Madde 384

2. Özel sona erdirme sebepleri

Madde 385

C. Aile yurdu

I. Genel olarak

Madde 386

II. Kurulması

1. Koşulları

Madde 387

2. Usul ve şekil

a. İlan

Madde 388

b. Üçüncü kişilerin haklarının korunması

Madde 389

c. Tapu kütüğüne şerh verilmesi

Madde 390

III. Sonuçları

1. Tasarruf hakkının sınırlanması

Madde 391

2. Kan hısımlarının aile yurduna alınması

Madde 392

3. Malikin ödemede acze düşmesi

Madde 393

IV. Sona ermesi

1. Malikin ölümü halinde

Madde 394

2. Malikin sağlığında

Madde 395

ÜÇÜNCÜ KISIM : VESAYET

BİRİNCİ BÖLÜM : VESAYET DÜZENİ

BİRİNCİ AYIRIM : VESAYET ORGANLARI

A. Genel olarak

Madde 396

B. Vesayet daireleri

I. Kamu vesayeti

Madde 397

II. Özel vesayet

1. Koşulları

Madde 398

2. Kurulması

Madde 399

3. Aile meclisi

Madde 400

4. Güvence

Madde 401

5. Sona ermesi

Madde 402

C. Vasi ve kayyım

Madde 403

İKİNCİ AYIRIM : VESAYETİ GEREKTİREN HALLER

A. Küçüklük

Madde 404

B. Kısıtlama

I. Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı

Madde 405

II. Savurganlık, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetim

Madde 406

III. Özgürlüğü bağlayıcı ceza

Madde 407

IV. İstek üzerine

Madde 408

C. Usul

I. İlgilinin dinlenilmesi ve bilirkişi raporu

Madde 409

II. İlan

Madde 410

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : YETKİ

A. Vesayet işlerinde yetki

Madde 411

B. Yerleşim yerinin değişmesi

Madde 412

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : VASİNİN ATANMASI

A. Koşulları

I. Genel olarak

Madde 413

II. Eşin ve hısımların önceliği

Madde 414

III. İlgililerin isteği

Madde 415

IV. Vasiliği kabul yükümlülüğü

Madde 416 - Vesayet altına alınan kimsenin yerleşim yerinde oturanlardan vasiliğe atananlar, bu görevi kabul etmekle yükümlüdürler.

Aile meclisince atanma halinde vasiliği kabul yükümlülüğü yoktur.

V. Vasilikten kaçınma sebepleri

Madde 417 - Aşağıdaki kişiler vasiliği kabul etmeyebilirler:

1. Altmış yaşını doldurmuş olanlar,
2. Bedensel engelleri veya sürekli hastalıkları sebebiyle bu görevi güçlükle yapabilecek olanlar,
3. Dörtten çok çocuğun velisi olanlar,
4. Üzerinde vasilik görevi olanlar,
5. Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı, bakanlar, hakimlik ve savcılık mesleği mensupları.

VI. Vasiliğe engel olan sebepler

Madde 418 - Aşağıdaki kişiler vasi olamazlar:

1. Kısıtlılar,
2. Kamu hizmetinden yasaklılar veya haysiyetsiz hayat sürenler,
3. Menfaati kendisine vasi atanacak kişinin menfaati ile önemli ölçüde çatışanlar veya onunla aralarında düşmanlık bulunanlar,
4. İlgili vesayet daireleri hakimleri.

B. Atama usulü

I. Vasinin atanması

Madde 419 - Vesayet makamı, gecikmeksizin vasi atamakla yükümlüdür.

Gerek duyulduğunda henüz ergin olmayanların da kısıtlanmasına karar verilebilir; ancak, kısıtlama kararı ergin olduktan sonra sonuç doğurur.

Kısıtlanan ergin çocuklar kural olarak vesayet altına alınmayıp velayet altında bırakılır.

II. Geçici önlemler

Madde 420

III. Tebliğ ve ilan

Madde 421

IV. Kaçınma ve itiraz

1. Usul

Madde 422 - Vasiliğe atanan kişi, bu durumun kendisine tebliğinden başlayarak on gün içinde vasilikten kaçınma hakkını kullanabilir.

İlgili olan herkes, vasinin atandığını öğrendiği günden başlayarak on gün içinde atamanın kanuna aykırı olduğunu ileri sürebilir.

Vesayet makamı, vasilikten kaçınma veya itiraz sebebini yerinde görürse yeni bir vasi atar; yerinde görmediği takdirde, bu konudaki görüşü ile birlikte gerekli kararı vermek üzere durumu denetim makamına bildirir.

2. Geçici görev

Madde 423 - Vasiliğe atanan kimse, vasilikten kaçınmış veya atanmasına itiraz edilmiş olsa bile, yerine bir başkası atanıncaya kadar vasiye ait görevleri yerine getirmekle yükümlüdür.

3. Karar

Madde 424

V. Görevin verilmesi

Madde 425

BEŞİNCİ AYIRIM : KAYYIMLIK VE YASAL DANIŞMANLIK

A. Kayyımlığı gerektiren haller

I. Temsil

Madde 426

II. Yönetim

1. Kanun gereği

Madde 427

2. İstek üzerine

Madde 428

B. Yasal danışmanlık

Madde 429

C. Yetki

Madde 430

D. Usul

Madde 431

ALTINCI AYIRIM : KORUMA AMACIYLA ÖZGÜRLÜĞÜN KISITLANMASI

A. Koşulları

Madde 432

B. Yetki

Madde 433

C. Bildirim yükümlülüğü

Madde 434

D. İtiraz

Madde 435

E. Usul

I. Genel olarak

Madde 436

II. Yargılama usulü

Madde 437

İKİNCİ BÖLÜM : VESAYETİN YÜRÜTÜLMESİ

BİRİNCİ AYIRIM : VASİNİN GÖREVLERİ

A. Göreve başlama

I. Defter tutma

Madde 438

II. Değerli şeylerin saklanması

Madde 439

III. Taşınırın satılması

Madde 440

IV. Paraların yatırılması

1. Yatırma zorunluluğu

Madde 441

2. Yatırımların dönüştürülmesi

Madde 442

V. Ticari ve sınai işletmeler

Madde 443

VI. Taşınmazların satılması

Madde 444

B. Özen ve temsil

I. Kişiyeye özen

1. Küçüklerde

a. Genel olarak

Madde 445

b. Koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması

Madde 446

2. Kısıtlılarda

Madde 447

II. Temsil

1. Genel olarak

Madde 448

2. Yasak işlemler

Madde 449

3. Vesayet altındaki kişinin görüşünün alınması

Madde 450

4. Vesayet altındaki kişinin yapabileceği işler

a. Vasinin rızası

Madde 451

b. Onamamanın sonucu

Madde 452

5. Meslek veya sanat

Madde 453

C. Malvarlığının yönetilmesi

I. Yönetim ve hesap tutma yükümlülüğü

Madde 454

II. Serbest mallar

Madde 455

D. Görevin süresi

Madde 456

E. Vasinin ücreti

Madde 457

İKİNCİ AYIRIM : KAYYIMIN GÖREVLERİ

A. Kayyımın konumu

Madde 458

B. Kayyımlığın kapsamı

I. Belli bir iş

Madde 459

II. Malvarlığının yönetimi

Madde 460

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : VESAYET DAİRELERİNİN GÖREVLERİ

A. Şikayet ve itiraz

Madde 461

B. İzin

I. Vesayet makamından

Madde 462

II. Denetim makamından

Madde 463

C. Rapor ve hesapların incelenmesi

Madde 464

D. İzin bulunmaması

Madde 465

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : VESAYET ORGANLARININ SORUMLULUĞU

A. Özen yükümü

Madde 466

B. Vasinin sorumluluğu

Madde 467

C. Devletin sorumluluğu

Madde 468

D. Görev ve yetki

Madde 469

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : VESAYETİN SONA ERMESİ

BİRİNCİ AYIRIM : VESAYETİ GEREKTİREN HALLERİN SONA ERMESİ

A. Küçüklerde

Madde 470

B. Hükümlülerde

Madde 471

C. Diğer kısıtlılarda

I. Kaldırılması

Madde 472

II. Usulü

1. İlan

Madde 473

2. Akıl hastalığı veya akıl zayıflığında

Madde 474

3. Savurganlık, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetimde

Madde 475

4. İstek üzerine kısıtlamada

Madde 476

D. Kayımlıkta ve yasal danışmanlıkta

I. Genel olarak

Madde 477

II. İlan

Madde 478

İKİNCİ AYIRIM : VASİLİK GÖREVİNİN SONA ERMESİ

A. Fiil ehliyetinin yitirilmesi ve ölüm

Madde 479

B. Sürenin sona ermesi ve uzatılmaması

I. Sürenin dolması

Madde 480

II. Engelin veya kaçınma sebebinin ortaya çıkması

Madde 481

III. Göreve devam zorunluluğu

Madde 482

C. Görevden alınma

I. Sebepleri

Madde 483

II. Usulü

1. İstek üzerine veya resen

Madde 484

2. Araştırma ve uyarı

Madde 485

3. Geçici önlemler

Madde 486

4. Diğer önlemler

Madde 487

5. İtiraz

Madde 488

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : VESAYETİN SONA ERMESİNİN SONUÇLARI

A. Kesin hesap ve malvarlığının teslimi

Madde 489

B. Rapor ve hesabın incelenmesi

Madde 490

C. Vasinin görevine son verilmesi

Madde 491

D. Sorumluluk davasında zamanaşımı

I. Olağan zamanaşımı

Madde 492

II. Olağanüstü zamanaşımı

Madde 493

E. Vesayet altındaki kişinin alacağı

Madde 494

ÜÇÜNCÜ KİTAP : MİRAS HUKUKU

BİRİNCİ KISIM : MİRASÇILAR

BİRİNCİ BÖLÜM : YASAL MİRASÇILAR

A. Kan hısımları

I. Altsoy

Madde 495

II. Ana ve baba

Madde 496

III. Büyük ana ve büyük baba

Madde 497

IV. Evlilik dışı hısımlar

Madde 498

B. Sağ kalan eş

Madde 499

C. Evlatlık

Madde 500

D. Devlet

Madde 501

İKİNCİ BÖLÜM : ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLAR

BİRİNCİ AYIRIM : TASARRUF EHLİYETİ

A. Ehliyet

I. Vasiyette

Madde 502

II. Miras sözleşmesinde

Madde 503

B. İrade sakatlığı

Madde 504

İKİNCİ AYIRIM : TASARRUF ÖZGÜRLÜĞÜ

A. Tasarruf edilebilir kısım

I. Kapsamı

Madde 505

II. Saklı pay

Madde 506

III. Tasarruf edilebilir kısmın hesabı

1. Borçların indirilmesi

Madde 507

2. Sağlararası karşılıksız kazandırmalar

Madde 508

3. Sigorta alacakları

Madde 509

B. Mirasçılıktan çıkarma

I. Sebepleri

Madde 510

II. Hükümleri

Madde 511

III. İspat yükü

Madde 512

IV. Borç ödemedен aciz sebebiyle mirasçılıktan çıkarma

Madde 513

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLARIN ÇEŞİTLERİ

A. Genel olarak

Madde 514

B. Koşullar ve yüklemeler

Madde 515

C. Mirasçı atama

Madde 516

D. Belirli mal bırakma

I. Konusu

Madde 517

II. Teslim borcu

Madde 518

III. Tereke ile ilgisi

Madde 519

E. Yedek mirasçı atama

Madde 520

F. Artmirasçı atama

I. Belirlenmesi

Madde 521

II. Artmirasçıya geçiş

Madde 522

III. Güvence

Madde 523

IV. Hükümleri

1. Önmirasçı hakkında

Madde 524

2. Artmirasçı hakkında

Madde 525

G. Vakıf

Madde 526

H. Miras sözleşmeleri

I. Olumlu miras sözleşmesi

Madde 527

II. Mirastan feragat sözleşmesi

1. Kapsamı

Madde 528

2. Hükümden düşmesi

Madde 529

3. Tereke alacaklılarının hakları

Madde 530

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLARIN ŞEKİLLERİ

A. Vasiyet

I. Şekilleri

1. Genel olarak

Madde 531

2. Resmi vasiyetname

a. Düzenlenmesi

Madde 532

b. Memurun işlevi

Madde 533

c. Tanıkların katılması

Madde 534

d. Mirasbırakan tarafından okunmaksızın ve imzalanmaksızın düzenleme

Madde 535

e. Düzenlemeye katılma yasağı

Madde 536

f. Vasiyetnamenin saklanması

Madde 537

3. El yazılı vasiyetname

Madde 538

4. Sözlü vasiyet

a. Son arzuları anlatma

Madde 539

b. Belgeleme

Madde 540

c. Hükümden düşme

Madde 541

II. Vasiyetten dönme

1. Yeni vasiyetname ile

Madde 542

2. Yok etme ile

Madde 543

3. Sonraki tasarruflar

Madde 544

B. Miras sözleşmesi

I. Şekli

Madde 545

II. Ortadan kaldırılması

1. Sağlararasında

a. Sözleşme veya vasiyetname ile

Madde 546

b. Sözleşmeden dönme yolu ile

Madde 547

2. Mirasbırakandan önce ölme

Madde 548

C. Tasarruf edilebilir kısmın daralması

Madde 549

BEŞİNCİ AYIRIM : VASIYETİ YERİNE GETİRME GÖREVLİSİ

A. Atanması

I. Atanma ve ehliyet

Madde 550

II. Birden çok vasiyeti yerine getirme görevlisi

Madde 551

B. Görev ve yetkileri

I. Genel olarak

Madde 552

II. Tereke malları üzerinde tasarruf

Madde 553

C. Görevin sona ermesi

Madde 554

D. Denetlenmesi

Madde 555

E. Sorumluluğu

Madde 556

ALTINCI AYIRIM : ÖLÜME BAĞLI TASARRUFLARIN İPTALİ VE TENKİSİ

A. İptal davası

I. Sebepleri

Madde 557

II. Dava hakkı

Madde 558

III. Hak düşürücü süreler

Madde 559

B. Tenkis davası

I. Koşulları

1. Genel olarak

Madde 560

2. Saklı paylı mirasçılar lehine kazandırmalar

Madde 561

3. Mirasçının alacaklılarının hakları

Madde 562

II. Hükümleri

1. Genel olarak

Madde 563

2. Bölünmez mal vasiyetinde

Madde 564

3. Sağlararası kazandırmalar

a. Tenkise tabi kazandırmalar

Madde 565

b. Geri verme borcu

Madde 566

4. Hayat sigortalarında

Madde 567

5. İntifa hakkı veya irat bakımından

Madde 568

6. Artmirasçı bakımından

Madde 569

III. Tenkiste sıra

Madde 570

IV. Hak düşürücü süreler

Madde 571

YEDİNCİ AYIRIM : MİRAS SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN DAVALAR

A. Mirasbırakanın sağlığında mallarını vermesi durumunda

Madde 572

B. Mirastan feragat durumunda

I. Tenkis

Madde 573

II. Geri verme

Madde 574

İKİNCİ KISIM : MİRASIN GEÇMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM : MİRASIN AÇILMASI

A. Açılma ve değerlendirme anı

Madde 575

B. Açılma yeri ve yetkili mahkeme

Madde 576

C. Açılmanın hükümleri

I. Mirasa ehliyet

1. Hak ehliyeti

Madde 577

2. Mirastan yoksunluk

a. Sebepleri

Madde 578

b. Altsoya etkisi

Madde 579

II. Sağ olmak

1. Mirasçı olarak

Madde 580

2. Vasiyet alacaklısı olarak

Madde 581

3. Cenin

Madde 582

4. İleride doğacak çocuk

Madde 583

D. Gaiplik

I. Gaibin mirası

1. Güvence karşılığı teslim

Madde 584

2. Geri verme

Madde 585

II. Gaibe düşen miras

Madde 586

III. Gaibin hem mirasbırakan, hem mirasçı olması

Madde 587

IV. Hazinesinin istemi

Madde 588

İKİNCİ BÖLÜM : MİRASIN GEÇMESİNİN SONUÇLARI

BİRİNCİ AYIRIM : KORUMA ÖNLEMLERİ

A. Genel olarak

Madde 589

B. Defter tutma

Madde 590

C. Mühürleme

Madde 591

D. Terekenin resmen yönetilmesi

I. Genel olarak

Madde 592

II. Görev, temsil ve sorumluluk

Madde 593

III. Mirasçılarının bilinmemesi

Madde 594

E. Vasiyetname ile ilgili işlemler

I. Teslim görevi ve alınacak önlemler

Madde 595

II. Vasiyetnamenin açılması

Madde 596

III. İlgililere tebliğ

Madde 597

IV. Mirasçılık belgesi

Madde 598

İKİNCİ AYIRIM : MİRASIN KAZANILMASI

A. Kazanma

I. Mirasçılar tarafından

Madde 599

II. Vasiyet alacaklıları tarafından

1. İstem

Madde 600

2. Özel durumlar

Madde 601

3. Zamanaşımı

Madde 602

III. Alacaklıların durumu

Madde 603

IV. Tenkis ve geri isteme

Madde 604

B. Ret

I. Ret beyanı

1. Ret hakkı

Madde 605

2. Süre

a. Genel olarak

Madde 606

b. Terekenin yazımında

Madde 607

3. Ret hakkının geçmesi

Madde 608

4. Reddin şekli

Madde 609

II. Ret hakkının düşmesi

Madde 610

III. Mirasçılardan biri tarafından ret

Madde 611

IV. En yakın mirasçılardan tamamı tarafından ret

1. Genel olarak

Madde 612

2. Mirasın sağ kalan eşe geçmesi

Madde 613

3. Sonra gelen mirasçılar yararına ret

Madde 614

V. Ret süresinin uzatılması

Madde 615

VI. Vasiyetin reddi

Madde 616

VII. Mirasçılardan alacaklılarının korunması

Madde 617

VIII. Ret halinde sorumluluk

Madde 618

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : RESMİ DEFTER TUTMA

A. Koşulları

Madde 619

B. Usul

I. Deftere geçirme

Madde 620

II. İlan yoluyla çağrı

Madde 621

III. Doğrudan doğruya deftere geçirme

Madde 622

IV. Defter tutmanın sona ermesi

Madde 623

C. Defter tutma sırasında mirasçılarının durumu

I. Yönetim

Madde 624

II. İcra takibi, dava ve zamanaşımı

Madde 625

D. Sonuçları

I. Beyana çağrı

Madde 626

II. Beyan

Madde 627

III. Resmi deftere göre kabulün sonuçları

1. Deftere yazılanlardan sorumluluk

Madde 628

2. Deftere yazılmayanlardan sorumluluk

Madde 629

3. Kefalet borçlarından sorumluluk

Madde 630

E. Mirasın Devlete geçmesi hali

Madde 631

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : RESMİ TASFİYE

A. Koşulları

I. Mirasçılarının istemi ile

Madde 632

II. Mirasbırakanın alacaklılarının istemi ile

Madde 633

B. Usul

I. Yönetim

Madde 634

II. Olağan usul ile tasfiye

Madde 635

III. İflas usulü ile tasfiye

Madde 636

BEŞİNCİ AYIRIM : MİRAS SEBEBİYLE İSTİHKAK DAVASI

A. Koşulları

Madde 637

B. Hükümleri

Madde 638

C. Zamanaşımı

Madde 639

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : MİRASIN PAYLAŞILMASI

BİRİNCİ AYIRIM : PAYLAŞIMDAN ÖNCE MİRAS ORTAKLIĞI

A. Mirasın geçmesinin sonucu

I. Miras ortaklığı

Madde 640

II. Mirasçılarının sorumluluğu

Madde 641

B. Paylaşmayı isteme hakkı

Madde 642

C. Cenin nedeniyle erteleme

Madde 643

D. Elbirliği mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesi

Madde 644

E. Birlikte yaşayanların hakkı

Madde 645

İKİNCİ AYIRIM : PAYLAŞMANIN NASIL YAPILACAĞI

A. Genel olarak

Madde 646

B. Paylaşma kuralları

I. Mirasbırakanın tasarrufu

Madde 647

II. Paylaşmaya kayyımın katılması

Madde 648

C. Paylaşmanın gerçekleşmesi

I. Mirasçılarının eşitliği

Madde 649

II. Payların oluşturulması

Madde 650

III. Bazı malların özgülenmesi veya satılması

Madde 651

D. Aile konutu ve ev eşyasının sağ kalan eşe özgülenmesi

Madde 652

E. Özellikleri olan eşya

I. Bütünlük oluşturan veya aile belgeleri ile özel anı değeri olan eşya

Madde 653

II. Mirasbırakanın mirasçılardaki alacakları

Madde 654

III. Rehnedilmiş tereke malları

Madde 655

IV. Taşınmazlar

1. Bölünme

Madde 656

2. Özgülenme

a. Özgülenmeye esas olan değer

Madde 657

b. Değerin belirlenmesi

Madde 658

V. Tarımsal işletmeler

1. Paylaştırma dışında bırakma

a. Koşulları

Madde 659

b. Taşınırların özgülenmesi

Madde 660

c. Özgülenmenin hangi mirasçıya yapılacağı

Madde 661

d. Ölüme bağlı tasarruf ile düzenleme

Madde 662

e. Ergin olmayan mirasçılar

Madde 663

2. Aile malları ortaklığı

a. İstem hakkı

Madde 664

b. Ortaklığın sona erdirilmesi

Madde 665

3. Diğer mirasçuların paylarının mirasçı irat senediyle karşılanması

Madde 666

4. Yan sınaî işletme

Madde 667

5. İşletmenin satılması

Madde 668

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : MİRASTA DENKLEŞTİRME

A. Mirasçular arasında

Madde 669

B. Mirasçılık sıfatının kaybı halinde

Madde 670

C. Denkleştirme şekli

I. Geri verme veya mahsup

Madde 671

II. Miras payını aşan kazandırmalar

Madde 672

III. Denkleştirme değeri

Madde 673

D. Eğitim ve öğrenim giderleri

Madde 674

E. Hediyeler ve evlenme giderleri

Madde 675 - Olağan hediyeler ile evlenme sırasında yapılan geleneğe uygun giderler denklistirmeye tabi değildir.

Altsoy hısımlarının evlenmelerinde, alışılmış ölçüler içinde yapılan çeyiz giderleri hakkında denklistirmeye tabi tutmama arzusunun bulunduğu asıldır.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : PAYLAŞMANIN TAMAMLANMASI VE SONUCU

A. Paylaşmanın sonuçlandırılması

I. Paylaşma sözleşmesi

Madde 676 - Mirasçılar arasında payların oluşturulması ve fiilen alınması veya aralarında yapacakları paylaşma sözleşmesi mirasçıları bağlar.

Paylaşma sözleşmesiyle mirasçılar, tereke mallarının tamamı veya bir kısmı üzerindeki elbirliği mülkiyetinin miras payları oranında paylı mülkiyete dönüştürülmesini de kabul edebilirler.

Paylaşma sözleşmesinin geçerliliği yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır.

II. Miras payı üzerinde sözleşme

Madde 677

III. Mirasın açılmasından önce yapılan sözleşmeler

Madde 678

B. Mirasçılarının birbirine karşı sorumluluğu

I. Garanti borcu

Madde 679

II. Paylaşma sözleşmesinin geçersizliği

Madde 680 - Borçlar Kanununun geçersizliğe ilişkin genel hükümleri, paylaşma sözleşmeleri hakkında da uygulanır.

C. Mirasçılarının üçüncü kişilere karşı sorumluluğu

I. Müteselsil sorumluluk

Madde 681 - Mirasçılar, bölünmesine veya nakline alacaklı tarafından açık veya örtülü olarak rıza gösterilmemiş olan tereke borçlarından dolayı, paylaşmadan sonra da bütün malvarlıklarıyla müteselsilen sorumludurlar.

Paylaşmanın gerçekleştiği tarihin veya daha sonra yerine getirilecek borçlarda muacceliyet tarihinin üzerinden beş yıl geçmekle teselsül sona erer.

II. Mirasçılara rücu

Madde 682

DÖRDÜNCÜ KİTAP : EŞYA HUKUKU

BİRİNCİ KISIM : MÜLKİYET

BİRİNCİ BÖLÜM : GENEL HÜKÜMLER

A. Mülkiyet hakkının içeriği

Madde 683

B. Mülkiyet hakkının kapsamı

I. Bütünleyici parça

Madde 684

II. Doğal ürünler

Madde 685

III. Eklenti

1. Tanım

Madde 686

2. Eklenti sayılmayanlar

Madde 687

C. Birlikte mülkiyet

I. Paylı mülkiyet

1. Genel kurallar

Madde 688

2. Yönetim ve tasarruf

a. Anlaşmalar

Madde 689

b. Olağan yönetim işleri

Madde 690

c. Önemli yönetim işleri

Madde 691

d. Olağanüstü yönetim işleri ve tasarruflar

Madde 692

3. Yararlanma, kullanma ve koruma

Madde 693

4. Giderler ve yükümlülükler

Madde 694

5. Kararların bağlayıcılığı

Madde 695

6. Paydaşlıktan çıkarma

a. Paydaşın çıkarılması

Madde 696

b. Diğer hak sahiplerinin çıkarılması

Madde 697

7. Paylı mülkiyetin sona ermesi

a. Paylaşma istemi

Madde 698

b. Paylaşma biçimi

Madde 699

c. İntifa hakkı sahibinin durumu

Madde 700

II. Elbirliği mülkiyeti

1. Kaynakları ve niteliği

Madde 701

2. Hükümleri

Madde 702

3. Sona ermesi

Madde 703

İKİNCİ BÖLÜM : TAŞINMAZ MÜLKİYETİ

BİRİNCİ AYIRIM : TAŞINMAZ MÜLKİYETİNİN KONUSU, KAZANILMASI VE KAYBI

A. Taşınmaz mülkiyetinin konusu

Madde 704

B. Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması

I. Tescil

Madde 705

II. Kazanma yolları

1. Hukuki işlem

Madde 706

2. İşgal

Madde 707

3. Yeni arazi oluşması

Madde 708

4. Arazi kayması

a. Genel olarak

Madde 709

b. Heyelan

Madde 710

c. Sınırın yeniden belirlenmesi

Madde 711

5. Kazandırıcı zamanaşımı

a. Olağan zamanaşımı

Madde 712

b. Olağanüstü zamanaşımı

Madde 713

c. Sürelerin hesabı

Madde 714

6. Sahipsiz yerler ve yararı kamuya ait mallar

Madde 715

III. Tescili isteme hakkı

Madde 716

C. Taşınmaz mülkiyetinin kaybı

Madde 717

İKİNCİ AYIRIM : TAŞINMAZ MÜLKİYETİNİN İÇERİĞİ VE KISITLAMALARI

A. Taşınmaz mülkiyetinin içeriği

I. Kapsam

Madde 718

II. Sınırlar

1. Sınırların belirlenmesi

Madde 719

2. Sınır belirleme yükümlülüğü

Madde 720

3. Sınırlıklar üzerinde paylı mülkiyet

Madde 721

III. Arazideki yapılar

1. Arazi ve yapı malzemesi

a. Mülkiyet ilişkisi

Madde 722

b. Tazminat

Madde 723

c. Arazinin mülkiyetinin malzeme sahibine verilmesi

Madde 724

2. Taşkın yapılar

Madde 725

3. Üst hakkı

Madde 726

4. Mecralar

Madde 727

5. Taşınır yapılar

Madde 728

IV. Araziye dikilen fidanlar

Madde 729

V. Taşınmaz malikinin sorumluluğu

Madde 730

B. Taşınmaz mülkiyetinin kısıtlamaları

I. Genel olarak

Madde 731

II. Devir hakkının kısıtlamaları

1. Yasal önalım hakkı

a. Önalım hakkı sahibi

Madde 732

b. Kullanma yasağı, feragat ve hak düşürücü süre

Madde 733

c. Kullanılması

Madde 734

2. Sözleşmeden doğan önalım hakkı

Madde 735

3. Alım ve geri alım hakları

Madde 736

III. Komşu hakkı

1. Kullanma biçimi

Madde 737

2. Kazı ve yapılar

a. Kural

Madde 738

b. Özel kurallar

Madde 739

3. Bitkiler

a. Kural

Madde 740

b. Özel kurallar

Madde 741

4. Doğal olarak akan su

Madde 742

5. Fazla suyun akıtılması

Madde 743

6. Mecra geçirilmesi

a. Katlanma yükümlülüğü

Madde 744

b. Yükümlü taşınmaz malikinin menfaatinin korunması

Madde 745

c. Durumun değişmesi

Madde 746

7. Geçit hakları

a. Zorunlu geçit

Madde 747

b. Diğer geçit hakları

Madde 748

8. Sınırlıklar

Madde 749

9. Katılma yükümlülüğü

Madde 750

IV. Başkasının arazisine girme hakkı

1. Orman ve mer'aya girme

Madde 751

2. Sürüklenen Şeyler ile benzerlerinin alınması

Madde 752

3. Zorunluluk halinde

Madde 753

V. Kamu hukuku kısıtlamaları

1. Genel olarak

Madde 754

2. Toprağın iyileştirilmesi

Madde 755

C. Kaynak ve yeraltı suları

I. Mülkiyet ve irtifak hakkı

Madde 756

II. Kaynaklara zarar verilmesi

1. Tazminat

Madde 757

2. Eski duruma getirme

Madde 758

III. Aynı yataktan beslenen kaynaklar

Madde 759

IV. Özel kanun hükümleri ve yerel adet

Madde 760

V. Zorunlu su

Madde 761

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : TAŞINIR MÜLKİYETİ

A. Konusu

Madde 762

B. Kazanılması

I. Mülkiyetin nakli

1. Zilyetliğin devri

Madde 763

2. Mülkiyetin saklı tutulması

a. Genel olarak

Madde 764

b. Taksitle satış

Madde 765

3. Hükmen teslim

Madde 766

II. Sahiplenme

1. Sahipsiz şeyler

Madde 767

2. Sahipsiz duruma gelen hayvanlar

Madde 768

III. Bulunmuş eşya

1. Arama ve ilan

Madde 769

2. Koruma ve satma

Madde 770

3. Mülkiyetin kazanılması, geri verme

Madde 771

4. Define

Madde 772 - Bulunmalarından çok zaman önce gömülmüş veya saklanmış olduğu ve duruma göre artık malikinin bulunmadığı kesin olarak anlaşılan değerli şeyler, define sayılır.

Bilimsel değer taşıyan eşyaya ilişkin hükümler saklı kalmak üzere define, içinde bulunduğu taşınmaz veya taşınır malın malikinin olur.

Defineyi bulan kimse, değerinin yarısını aşmamak üzere uygun bir ödül isteyebilir.

5. Bilimsel değeri olan eşya

Madde 773

IV. Düşen veya sürüklenen şeyler

Madde 774

V. İşleme

Madde 775

VI. Karışma ve birleşme

Madde 776 - Birden çok kişinin taşınır malları önemli bir zarara uğratılmadan veya aşırı bir emek ve para harcanmadan ayrılmayacak şekilde birbiriyle birleşmiş veya karışmışsa o kişiler, yeni şey üzerinde kendi taşınırlarının birleşme veya karışma zamanındaki değerleri oranında paylı mülkiyete sahip olurlar.

Bir taşınır diğer bir taşınır ile onun ikincil nitelikte bütünleyici parçası olacak şekilde karışır veya birleşirse; eşyanın tamamı, ana parçanın malikine ait olur.

Tazminat ve sebepsiz zenginleşmeden doğan istem hakları saklıdır.

VII. Kazandırıcı zamanaşımı

Madde 777

C. Kaybedilmesi

Madde 778 - Taşınır mülkiyeti, malik tarafından terk edilmedikçe veya başkası tarafından kazanılmadıkça yalnız zilyetliğin kaybıyla sona ermez.

İKİNCİ KISIM : SINIRLI AYNİ HAKLAR

BİRİNCİ BÖLÜM : İRTİFAK HAKLARI VE TAŞINMAZ YÜKÜ

BİRİNCİ AYIRIM : TAŞINMAZ LEHİNE İRTİFAK HAKKI

A. Konusu

Madde 779 - Taşınmaz lehine irtifak hakkı, bir taşınmaz üzerinde diğer bir taşınmaz lehine konulmuş bir yük olup, yüklü taşınmazın malikini mülkiyet hakkının sağladığı bazı yetkileri kullanmaktan kaçınmaya veya yararlanan taşınmaz malikinin yüklü taşınmazı belirli şekilde kullanmasına katlanmaya mecbur kılar.

Yapma borçları, irtifaka başlı başına konu olamaz; ona ancak yan edim olarak bağlanabilir.

B. Kurulması ve sona ermesi

I. Kurulması

1. Tescil

Madde 780

2. Sözleşme

Madde 781

3. Kendi taşınmazı üzerinde irtifak hakkı

Madde 782

II. Sona ermesi

1. Genel olarak

Madde 783

2. Her iki taşınmaza aynı kimsenin malik olması

Madde 784

3. Mahkeme kararı

Madde 785

C. Hükümleri

I. Kapsamı

1. Genel olarak

Madde 786

2. Tescile göre

Madde 787

3. İhtiyaçların değişmesi

Madde 788

4. Özel kanun hükümleri ve yerel adet

Madde 789

II. Bakım giderleri

Madde 790

III. Değişiklikler

1. İrtifak hakkının ilişkin olduğu yerin değiştirilmesi

Madde 791

2. Bölünme

a. Yararlanan taşınmazın bölünmesi

Madde 792

b. Yüklü taşınmazın bölünmesi

Madde 793

İKİNCİ AYIRIM : İNTİFA HAKKI VE DİĞER İRTİFAK HAKLARI

A. İntifa hakkı

I. Konusu

Madde 794

II. Kurulması

Madde 795

III. Sona ermesi

1. Sona erme sebepleri

Madde 796

2. Süresi

Madde 797

3. Harap olma veya kamulaştırma

Madde 798

4. Geri verme

a. Yükümlülük

Madde 799

b. Sorumluluk

Madde 800

c. Giderler

Madde 801

5. Zamanaşımı

Madde 802

IV. İntifa hakkının hükümleri

1. İntifa hakkı sahibinin hakları

a. Genel olarak

Madde 803

b. Doğal ürünler

Madde 804

c. Faizler

Madde 805

d. Hakkın kullanılmasının devri

Madde 806

2. Malikin hakları

a. Gözetim

Madde 807

b. Güvence isteme

Madde 808

c. Bağışlamada güvence

Madde 809

d. Güvence verilmemesinin sonuçları

Madde 810

3. Defter tutma

Madde 811

4. İntifa hakkı sahibinin yükümlülükleri

a. Malın korunması

Madde 812

b. Bakım ve işletme giderleri

Madde 813

c. Malvarlığı intifaında borçların faizi

Madde 814

d. Sigorta ettirme

Madde 815

V. Özel haller

1. Taşınmazlar

a. Ürünler

Madde 816

b. Özgülenme yönü

Madde 817

c. Ormanlar

Madde 818

2. Tüketilebilen ve değeri biçilen şeyler

Madde 819

3. Alacaklar

a. Yararlanmanın kapsamı

Madde 820

b. Ödeme ve işletme

Madde 821

c. Devir isteme hakkı

Madde 822

B. Oturma hakkı

I. Genel olarak

Madde 823

II. Oturma hakkının kapsamı

Madde 824

III. Giderler

Madde 825

C. Üst hakkı

I. Konu ve tapu kütüğüne kayıt

Madde 826

II. İçerik ve kapsam

Madde 827

III. Sona ermenin sonuçları

1. Yapı mülkiyetinin malike geçmesi

Madde 828

2. Bedel

Madde 829

3. Diğer hükümler

Madde 830

IV. Süresinden önce devir istemi

1. Koşulları

Madde 831

2. Hakkın kullanılması

Madde 832

3. Diğer haller

Madde 833

V. Üst hakkı iradının güvencesi

1. İpotek kurulmasını isteme hakkı

Madde 834

2. Tescil

Madde 835

VI. Sürenin üst sınırı

Madde 836

D. Kaynak hakkı

Madde 837

E. Diğer irtifak hakları

Madde 838

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : TAŞINMAZ YÜKÜ

A. Konusu

Madde 839

B. Kurulması ve sona ermesi

I. Kurulması

1. Tescil ve kazanma

Madde 840

2. Kamu hukukuna ilişkin taşınmaz yükü

Madde 841

3. Güvence amacıyla kurulma

Madde 842

II. Sona ermesi

1. Genel olarak

Madde 843 - Taşınmaz yükü tescilin terkini veya yüklü taşınmazın tamamen yok olmasıyla sona erer.

Feragat, yükten kurtarma ve diğer sona erme sebepleri, yüklü taşınmaz malikine, hak sahibinden terkini isteme yetkisi verir.

2. Yükten kurtarma

a. Alacaklının yetkisi

Madde 844 - Alacaklı, sözleşmeyle yetkili kılınmış olduğu takdirde veya aşağıdaki durumlarda, malikten taşınmazın yükten kurtarılmasını isteyebilir:

1. Yüklü taşınmaz, alacaklının haklarını önemli ölçüde tehlikeye düşürecek şekilde bölünmüşse;

2. Malik, yüklü taşınmazın değerini düşürür ve yerine başka bir güvence göstermezse;

3. Malik, birbiri ardına üç yılın edimlerini yerine getirmemişse.

b. Yükümlünün yetkisi

Madde 845 - Yükümlü, sözleşmeyle yetkili kılınmış olduğu takdirde veya aşağıdaki durumlarda, taşınmazın yükten kurtarılmasını isteyebilir:

1. Alacaklı, taşınmaz yükünü kuran sözleşmeye uymuyorsa;

2. Satın alınmamak kaydıyla veya otuz yıldan fazla bir süre için kurulmuş olsa bile yükün kurulmasının üzerinden otuz yıl geçmiş ise.

Otuz yıl geçtikten sonra yükümlünün satın alma yetkisini kullanabilmesi, alacaklıya bunu bir yıl önceden bildirmesine bağlıdır.

İrtifak taşınmaz lehine sona erdirilmeyen biçimde kurulmuşsa, yüklü taşınmazın bu yükten kurtarılması istenemez.

c. Yükten kurtarma bedeli

Madde 846 - Gerçek değerinin daha düşük olduğunu ispat etme hakkı saklı kalmak kaydıyla, yükten kurtarma, taşınmaz yükünün değeri olarak tapu kütüğünde gösterilen miktar üzerinden gerçekleştirilir.

3. Zamanaşımı

Madde 847

C. Hükümleri

I. Alacaklının hakkının niteliği

Madde 848

II. Yükün niteliği

Madde 849 - Taşınmaz maliki değişirse yeni malik, başka bir işleme gerek bulunmaksızın taşınmaz yükünün yükümlüsü olur.

Yüklü taşınmazın bölünmesinin taşınmaz yüküne etkisi hakkında irat senedine ilişkin hükümler uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM : TAŞINMAZ REHNI

BİRİNCİ AYIRIM : GENEL HÜKÜMLER

A. Koşullar

I. Taşınmaz rehninin türleri

Madde 850

II. Güvence altına alınan alacak

1. Ana para

Madde 851

2. Faiz

Madde 852

III. Taşınmaz

1. Rehne konu olabilme

Madde 853

2. Belirli olma

a. Taşınmaz tek ise

Madde 854

b. Taşınmaz birden çok ise

Madde 855

B. Rehnin kurulması ve sona ermesi

I. Rehnin kurulması

1. Tescil

Madde 856

2. Birden çok kişiye ait taşınmazlarda

Madde 857

II. Rehnin sona ermesi

Madde 858

III. Taşınmazların birleştirilmesi

1. Rehnin başka taşınmaz üzerine geçmesi

Madde 859

2. Borçlunun taşınmazı rehinden kurtarması

Madde 860

3. Bedel olarak ödenen para

Madde 861

C. Hükmü

I. Rehnin kapsamı

Madde 862

II. Kira bedelleri

Madde 863

III. Zamanaşımı

Madde 864

IV. Önlem alma yetkisi

1. Değer düşmelerine karşı

a. Koruma önlemleri

Madde 865

b. Güvence, eski hale getirme, kısmi ödeme isteme

Madde 866

2. Değerin kusur olmadan düşmesi

Madde 867

3. Rehinli taşınmazın kısmen devri

Madde 868

V. Rehinden sonra kurulan aynı haklar

Madde 869

VI. Rehin derecesi

1. Rehin derecesinin hükümleri

Madde 870

2. Rehin dereceleri arasındaki ilişki

Madde 871

3. Boş dereceler

Madde 872

VII. Rehnin paraya çevrilmesi

1. Paraya çevirme şekli

Madde 873

2. Satış bedelinin dağıtılması

Madde 874

3. Güvencenin kapsamı

Madde 875

4. Zorunlu masrafların güvencesi

Madde 876

VIII. Arazinin iyileştirilmesi halinde rehin hakkı

1. Öncelik

Madde 877

2. Borcun ödenmesi ve rehnin sona ermesi

Madde 878

IX. Sigorta tazminatı üzerinde hak

Madde 879

X. Alacaklının temsili

Madde 880

İKİNCİ AYIRIM : İPOTEK

A. Amaç ve nitelik

Madde 881

B. Kurulması ve sona ermesi

I. Kuruluş

Madde 882

II. Sona erme

1. İpoteğin terkinini isteme hakkı

Madde 883

2. Borçtan sorumlu olmayan malikin hakkı

Madde 884

3. İpotekten kurtarma

a. Koşulları ve usulü

Madde 885

b. Açık artırma

Madde 886

4. Ödeme istemi

Madde 887

C. Hükümü

I. Mülkiyet ve borçluluk

1. Taşınmazın devri

Madde 888

2. Taşınmazın bölünmesi

Madde 889

3. Borcu yüklenmenin bildirilmesi

Madde 890

II. Alacağın devri

Madde 891

D. Kanuni ipotek

I. Tescile tabi olmayan kanuni ipotek

Madde 892 - Kanuni ipotek haklarının doğumu, aksi kanunda öngörülmüş olmadıkça, tapu kütüğüne tescil edilmelerine bağlı değildir.

II. Tescile tabi kanuni ipotekler

1. Haller

Madde 893 - Aşağıdaki alacaklılar, kanuni ipotek hakkının tescilini isteyebilirler:

1. Satıştan doğan alacağı için satılan taşınmaz üzerinde satıcı,

2. Elbirliği ortaklığına giren taşınmazlarda paylaşmadan doğan alacakları için birlikte mirasçı olanlar veya diğer elbirliği ortakları,

3. Bir taşınmaz üzerinde yapılan yapı veya diğer işlerde malzeme vererek veya vermeden emek sarf ettikleri için malzeme ve emek karşılığı olarak malik veya yükleniciden alacaklı olan alt yüklenici veya zanaatkarlar.

Alacaklıların, bu kanuni ipotek hakkından önceden feragat etmeleri geçerli değildir.

2. Satıcılar, mirasçılar ve diğer elbirliği ortakları bakımından

Madde 894 - Satıcıların, mirasçıların ve diğer elbirliği ortaklarının kanuni ipotek haklarının, mülkiyetin naklini izleyen üç ay içinde tapu kütüğüne tescil edilmiş olması gerekir.

3. Zanaatkar ve yükleniciler bakımından

a. Tescil

Madde 895 - Zanaatkarların ve yüklenicilerin kanuni ipotek hakları, çalışmayı veya malzeme vermeyi yükledikleri andan başlayarak tapu kütüğüne tescil olunabilir.

Tescilin yüklenilen işin tamamlanmasından başlayarak üç ay içinde yapılmış olması gerekir.

Tescilin yapılması için alacağın malik tarafından kabul edilmiş veya mahkemece karara bağlanmış olması şarttır.

Malik yeterli güvence gösterirse tescil istenemez.

b. Sıra

Madde 896 - Hakları diğer tarihlerde tescil edilmiş olsa bile zanaatkarlar ve yükleniciler, kanuni ipotekten yararlanma bakımından kendi aralarında aynı sırada sayılırlar.

c. Öncelik

Madde 897 - Satış bedeli zanaatkarlar ve yüklenicilerin alacaklarının tamamını karşılamadığı takdirde kalan kısım, ipotek hakkı elde eden önceki sıradaki alacaklıların payına düşen satış bedelinden arsa değeri çıkarıldıktan sonra artan para ile karşılanır. Ancak bu, taşınmaz üzerindeki yüklerin zanaatkarlar ve yüklenicilerin zararına olacağıın alacaklılar tarafından bilinebilir olmasına bağlıdır.

Önceki sırada bulunan alacaklılar, rehin senetlerini devrederlerse, bu devir yüzünden zanaatkarlar ve yüklenicilerin elde edemedikleri alacak miktarını tazmin etmekle yükümlü olurlar.

İşe başlandığı, hak sahibi, zanaatkarlar veya yüklenicilerden birinin bildiri üzerine tapu kütüğünün beyanlar sütununa yazıldıktan sonra, tescilin yapılabileceği sürenin sonuna kadar taşınmaz üzerinde ipotekten başka türde rehin tescil edilemez.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : İPOTEKLİ BORÇ SENEDİ VE İRAT SENEDİ

A. İpotekli borç senedi

I. Amaç ve nitelik

Madde 898

II. Değer biçilmesi

Madde 899

III. Muacceliyet bildirimi

Madde 900

IV. Malikin durumu

Madde 901

V. Devir ve bölünme

Madde 902

B. İrat senedi

I. Amaç ve nitelik

Madde 903

II. Sorumluluğun sınırı

Madde 904

III. Devletin sorumluluğu

Madde 905

IV. Yükten kurtarma

Madde 906

V. Borç ve mülkiyet

Madde 907 - İrat senedinin borçlusu yüklü taşınmazın malikidir.

Yüklü taşınmazı edinen kimse irat senedinin borçlusu olur ve eski malik başka bir işleme gerek kalmaksızın borcundan kurtulur.

Faiz borçları, taşınmazla güvenceye bağlı olmaktan çıktığı tarihten başlayarak malikin kişisel borcu olur.

VI. Bölünme

Madde 908 - İrat senediyle yüklü taşınmazın bölünmesi halinde, parsellerin malikleri irat senedinin borçlusu olurlar.

İrat senedi borcunun parsellere dağıtılmasında, ipotekle yüklü taşınmazın bölünmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Alacaklı, borcun parsellere dağıtımının kesinleşmesinden başlayarak bir ay içinde yapacağı bildirimle bir yıl içinde irat senedinin satın alınmasını isteyebilir.

C. Ortak hükümler

I. Kurulması

1. Alacağın niteliği

Madde 909 - İpotekli borç senedi ve irat senedi koşul ve karşı edim kaydı içeremez.

2. Senedin dayanağı borç ile ilişkisi

Madde 910 - İpotekli borç senedinin veya irat senedinin düzenlenmesiyle birlikte dayanağı olan borç ilişkisi yenileme yoluyla sona erer.

Bunun aksine yapılan sözleşme, sadece tarafları ve iyiniyetli olmayan üçüncü kişileri etkiler.

3. Tescil ve rehin senedi

a. Rehin senedini düzenleme gereği

Madde 911 - İpotekli borç senedi veya irat senedi için tapu kütüğüne yapılacak tescilden başka rehin senedi de düzenlenir.

Senet daha sonra düzenlenmiş olsa bile, hukuki sonuçlarını tescil tarihinden başlayarak doğurur.

b. Rehin senedinin düzenlenmesi

Madde 912 - İpotekli borç senedi ve irat senedi, tapu memuru tarafından düzenlenir.

Senetler üzerinde tapu memuru ile yetkili Hazine temsilcisinin imzaları bulunur.

Bu senetler, alacaklı veya temsilcisine ancak borçlunun ve yüklü taşınmazın malikinin yazılı rızaları üzerine verilebilir.

c. Rehin senedinin şekli

Madde 913 - İpotekli borç senedi ve irat senedinin şekilleri Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

4. Alacaklının belirlenmesi

a. Düzenleme sırasında

Madde 914 - İpotekli borç senedi ve irat senedi nama veya hamile yazılı düzenlenebilir.

Bu senetler, yüklü taşınmazın maliki adına da düzenlenebilir.

b. Ortak temsilci

Madde 915 - İpotekli borç senedi veya irat senedi düzenlenirken, gerekli ödemeleri yapmak ve ödenecek paraları tahsil etmek, yapılacak tebliğleri almak, güvence azalmalarına rıza göstermek ve genel olarak alacaklının, borçlunun ve malikin haklarını tam bir özen ve tarafsızlıkla korumak üzere bunlar tarafından bir temsilci atanabilir.

Temsilcinin adı tapu kütüğüne ve rehin senedine yazılır.

Temsilcinin yetkisinin sona ermesi halinde ilgililer anlaşamazlarsa, sulh hakimi gerekli önlemleri alır.

5. Ödeme yeri

Madde 916 - Rehin senedinden aksi anlaşılmadıkça, senet hamile yazılı olsa bile borçlu, bütün ödemelerini alacaklının yerleşim yerinde yapmak zorundadır.

Alacaklının yerleşim yeri bilinmediği veya alacaklı yerleşim yerini borçlunun zararına değiştirdiği takdirde borçlu, borcunu kendi yerleşim yerindeki veya alacaklının eski yerleşim yerindeki hakim belirleyeceği yere tevdi ederek borcundan kurtulabilir.

Senedin faiz kuponları varsa faiz ödemesi, kuponları ibraz edene yapılır.

6. Alacağın devrinden sonra ödeme

Madde 917 - Alacağın devri halinde borçlu, kendisine bildirilmiş olmadıkça kupona bağlı olmayan faiz ve yıllık edimleri, senet hamile yazılı olsa bile, eski alacaklıya ödeyebilir.

Ana paranın tamamen veya kısmen ödenmesi, ancak ödeme zamanında kendisinin alacaklı olduğunu ispat eden kimseye yapılmış ise geçerlidir.

II. Sona erme

1. Alacaklının olmaması

Madde 918 - Alacaklı yoksa veya rehin hakkından feragat ederse borçlu, tapu kütüğündeki tescilli terkin ettirip ettirmemekte serbesttir.

Borçlu, zilyetliğine geçmiş olan senedi yeniden tedavüle çıkartabilir.

2. Terkin

Madde 919 - İpotekli borç senedi veya irat senedine ilişkin tescil, ancak tarafların veya mahkemenin rehin senedini iptal etmesi üzerine terkin edilebilir.

III. Alacaklının hakları

1. İyiniyetin korunması

a. Tescil bakımından

Madde 920 - İpotekli borç senedinden veya irat senedinden doğan alacak, tapu kütüğüne iyiniyetle dayanan herkes için kütükteki tescile göre geçerlidir.

b. Senet bakımından

Madde 921

c. Senet ile tescilin ilişkisi

Madde 922

2. Hakkın ileri sürülmesi

Madde 923

3. Alacağın devri

Madde 924

IV. İptal

1. Senedin kaybedilmesi

Madde 925

2. İlan yoluyla duyuru

Madde 926

V. Borçlunun def'ileri

Madde 927

VI. Ödenen senedin geri verilmesi

Madde 928 - Borcun tamamını ödeyen borçlu, alacaklıdan senedin iptal edilmemiş olarak geri verilmesini isteyebilir.

VII. Hukuki ilişkide değişiklik

Madde 929 - Borçlu borcun kısmen ödenmesi veya borç yükünün hafifletilmesi ya da güvencenin azaltılması gibi hukuki ilişkide meydana gelen değişiklikleri tapu kütüğüne tescil ettirme hakkına sahiptir.

Tapu memuru, bu tür değişiklikleri senet üzerine de yazar.

Meydana gelen değişikliklerin tescil edilmemiş olması halinde, senette yazılı yıllık edimlerin ödenmiş olması dışındaki değişiklikler senedi iyiniyetle kazanan kimseye karşı ileri sürülemez.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : TAŞINMAZ REHNIYLE GÜVENCE ALTINA ALINAN ÖDÜNÇ SENETLERİ

A. Rehinli tahviller

Madde 930 - Nama veya hamile yazılı tahviller, aşağıdaki hallerde taşınmaz rehniyle güvence altına alınabilir:

1. Ödücün tamamı için ipotek veya ipotekli borç senedi yoluyla rehin kurulması ve alacaklılar ile borçlu için ortak bir temsilcinin atanması,
2. Tahvil çıkarmayı üzerine alan kurum yararına ödücün tamamı için taşınmaz rehni kurulması ve bu rehinli alacağın da tahvil alacaklıları yararına rehnedilmesi.

B. Seri halinde rehin senedi çıkarılması

I. Genel olarak

Madde 931 - Seri halinde çıkarılan ipotekli borç senetleri ile irat senetleri hakkında, aşağıdaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, ipotekli borç senedi ve irat senedine ilişkin genel hükümler uygulanır.

II. Düzenlenmesi

Madde 932 - Seri halinde çıkarılan senetler, her birinin değeri yüz milyon lira veya yüz milyon liranın katları olarak düzenlenir.

Bir serideki bütün senetlerin şeklinin aynı olması ve numaralarının birbirini izlemesi gerekir.

Senetlerin rehinli taşınmaz maliki tarafından çıkarılmamış olması halinde aracı kurumun, alacaklılar ve borçlunun temsilcisi olduğu senetlerde belirtilir.

III. Borcun kısım kısım ödenmesi

Madde 933 - Borçlu, belirli zamanlarda faizle birlikte anaparanın bir kısmını da ödemeyi üstlenebilir.

Taksit olarak her yıl ödenecek paranın, senetlerin belli bir bölümünü karşılaması zorunludur.

IV. Tescil

Madde 934 - Senetler, sayıları gösterilmek suretiyle tapu kütüğüne tescil olunur; ödücün tamamı için bir tescil yapılır.

Senet sayısı az ise, her senet ayrı tescil edilebilir.

V. Hükmü

1. Senedi çıkaran aracı kurum

Madde 935

2.Senetlerin geri ödenmesi

a. Ödeme planı

Madde 936

b. Denetleme

Madde 937

c. Geri ödemelerin özgülenmesi

Madde 938

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : TAŞINIR REHNI

BİRİNCİ AYIRIM : TESLİME BAĞLI REHİN VE HAPİS HAKKI

A. Teslime bağlı rehin

I. Kurulması

1. Alacaklının zilyetliğı

Madde 939

2. Ayrık durumlar

Madde 940

3. Art rehin

Madde 941

4. Alt rehin

Madde 942

II. Rehnin sona ermesi

1. Zilyetliğin kaybı

Madde 943

2. Geri verme borcu

Madde 944

3. Alacaklının sorumluluğu

Madde 945

III. Rehnin hükümleri

1. Alacaklının hakkı

Madde 946

2. Rehnin kapsamı

Madde 947

3. Rehnin sırası

Madde 948

4. Mülkiyetin geçmemesi

Madde 949 - Borcun ödenmemesi halinde rehinli taşınırın mülkiyetinin alacaklıya geçmesini öngören sözleşme hükmü geçersizdir.

B. Hapis hakkı

I. Koşulları

Madde 950 - Alacaklı, borçluya ait olup onun rızasıyla zilyedi bulunduğu taşınırı veya kıymetli evrakı, borcun muaccel olması ve niteliği itibarıyla bu eşyanın alacak ile bağlantısı bulunması halinde, borç ödeninceye kadar hapsedebilir.

Zilyetlik ve alacak ticari ilişkiden doğmuşsa, tacirler arasında bu bağlantı var sayılır.

Alacaklı, borçluya ait olmayan taşınırlar üzerinde de zilyetliğin iyiniyetle kazanılmasının korunduğu ölçüde hapis hakkına sahip olur.

II. Ayrık durumlar

Madde 951 - Nitelikleri itibarıyla paraya çevrilmeye elverişli olmayan taşınırlar üzerinde hapis hakkı kullanılamaz.

Alacaklının üstlendiği yükümlülükle veya borçlunun teslim sırasında ya da daha önce verdiği talimatla veya kamu düzeniyle bağdaşmayan hallerde de hapis hakkı kullanılamaz.

III. Borç ödemededen aciz

Madde 952 - Alacaklı, borçlunun ödemededen acze düşmesi halinde, alacağı muaccel olmasa bile, hapis hakkını kullanabilir.

Borç ödemededen aciz, taşınırın tesliminden sonra meydana gelmiş veya daha önce meydana gelmiş olmakla beraber alacaklı bu durumu teslimden sonra öğrenmiş ise; o şeyin belli bir yönde kullanılacağı konusunda alacaklı tarafından yüklenilmiş bir yükümlülük veya borçlunun teslim sırasında ya da daha önce verdiği talimatla bağdaşmasa bile, alacaklı hapis hakkını kullanabilir.

IV. Hükümleri

Madde 953 - Borç yerine getirilmez ve yeterli güvence de gösterilmezse alacaklı, borçluya daha önce bildirimde bulunarak, hapsedtiği şeylerin teslimine bağlı rehin hükümleri uyarınca paraya çevrilmesini isteyebilir.

Üzerinde hapis hakkı bulunan nama yazılı kıymetli evrakın paraya çevrilmesi için icra dairesi, borçlu yerine gerekli işlemleri yapar.

İKİNCİ AYIRIM : ALACAKLAR VE DİĞER HAKLAR ÜZERİNDE REHİN

A. Genel olarak

Madde 954 - Başkasına devredilebilen alacaklar ve diğer haklar rehnedilebilir.

Aksine bir hüküm bulunmadıkça, bunların rehni hakkında da teslimine bağlı rehin hükümleri uygulanır.

B. Kurulması

I. Senede bağlı olan veya olmayan alacaklarda

Madde 955 - Senede bağlanmış olan veya olmayan alacakların rehni için rehin sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve senede bağlı alacaklarda senedin teslim edilmesi gerekir.

Alacaklı veya rehnedenden, rehni borçluya ihbar edebilir.

Diğer hakların rehninde, yazılı rehin sözleşmesiyle birlikte, bu hakların devri için öngörülen şekle uyulması gerekir.

II. Kıymetli evrakta

Madde 956 - Hamile yazılı senetlerin rehni için senetlerin rehin alacaklısına teslimi yeterlidir.

Diğer kıymetli evrakın rehni için senedin ciro edilmiş veya yazılı devir beyanı yapılmış olarak teslimi gerekir.

III. Emtiyayı temsil eden senetlerde

Madde 957

IV. Art rehin

Madde 958

C. Hükümleri

I. Rehnin kapsamı

Madde 959

II. Rehinli pay senetlerinin temsili

Madde 960

III. Yönetim ve ödeme

Madde 961

ÜÇÜNCÜ AYIRIM : REHİN KARŞILIĞINDA ÖDÜNÇ VERME İŞİ İLE UĞRAŞANLAR

A. Ödünç verenler

I. İşletme izni alma

Madde 962

II. Süre

Madde 963

B. Taşınır rehni karşılığı ödünç

I. Kurulması

Madde 964

II. Hükümleri

1. Rehnin paraya çevrilmesi

Madde 965

2. Arta kalan para üzerindeki hak

Madde 966

III. Rehnin sona ermesi

1. Rehinden kurtarmayı isteme hakkı

Madde 967

2. Ödünç verenin hakları

Madde 968

C. Geri alım hakkı tanıyarak satım

Madde 969

DÖRDÜNCÜ AYIRIM : REHİNLİ TAHVİL

A. Niteliği

Madde 970

B. Şekli

Madde 971

C. Düzenlenmesi

Madde 972

ÜÇÜNCÜ KISIM : ZİLYETLİK VE TAPU SİCİLİ

BİRİNCİ BÖLÜM : ZİLYETLİK

A. Zilyetlik kavramı ve türleri

I. Kavram

Madde 973

II. Türleri

1. Asli ve fer'i zilyetlik

Madde 974

2. Dolaylı ve dolaysız zilyetlik

Madde 975

III. Geçici olarak kesilme

Madde 976 - Fiili hakimiyetin geçici nitelikteki sebeplerle kullanılmaması veya kullanma olanağının ortadan kalkması zilyetliği sona erdirmez.

B. Zilyetliğin devri

I. Hazırlar arasında

Madde 977 - Zilyetlik, şeyin veya şey üzerinde hakimiyeti sağlayacak araçların, edinene teslimi veya edinenin önceki zilyedin rızasıyla şey üzerinde hakimiyeti kullanacak duruma gelmesi halinde devredilmiş olur.

II. Hazır olmayanlar arasında

Madde 978 - Temsilciye yapılan teslim, temsil edilene yapılmış gibi zilyetliği geçirir.

III. Teslimsiz devir

Madde 979 - Bir üçüncü kişi veya zilyetliği devreden, özel bir hukuki ilişkiye dayanarak zilyet olmakta devam ederse zilyetlik, teslim gerçekleşmeksizin kazanılmış olur.

Zilyetliğin bu yolla devri, zilyet olmakta devam eden üçüncü kişiye karşı, ancak durumun devreden tarafından kendisine bildirildiği andan başlayarak hüküm doğurur.

Üçüncü kişi, zilyetliği devredene karşı ileri sürebileceği sebeplerle şeyi edinene vermekten kaçınabilir.

IV. Emtiayı temsil eden senetlerin teslimi

Madde 980 - Bir taşıyıcıya veya umumi mağazaya bırakılmış emtiayı temsil eden kıymetli evrakın teslimi, emtianın teslimi gibi sonuç doğurur.

Kıymetli evrakı iyiniyetle teslim alan kimse ile emtiayı iyiniyetle teslim alan kimse arasında uyuşmazlık çıkarsa emtiayı teslim alan tercih olunur.

C. Zilyetliğin hükümleri

I. Korunması

1. Savunma hakkı

Madde 981 - Zilyet, her türlü gasp veya saldırıyı kuvvet kullanarak defedebilir.

Zilyet, rızası dışında kendisinden alınan şeyi taşınmazlarda el koyanı kovarak, taşınırlarda ise eylem sırasında veya kaçarken yakalananın elinden alarak zilyetliğini koruyabilir. Ancak, zilyet durumun haklı göstermediği derecede kuvvet kullanmaktan kaçınmak zorundadır.

2. Zilyetliğin gasbında dava hakkı

Madde 982 - Başkasının zilyet bulunduğu bir şeyi gasbeden kimse, o şey üzerinde üstün bir hakka sahip olduğunu iddia etse bile onu geri vermekle yükümlüdür.

Davalı, o şeyi davacıdan geri almasını gerektirecek üstün bir hakka sahip olduğunu derhal ispat ederse onu geri vermekten kaçınabilir.

Dava, şeyin geri verilmesine ve zararın giderilmesine yönelik olur.

3. Zilyetliğe saldırıya dava hakkı

Madde 983

4. Dava hakkının düşmesi

Madde 984

II. Zilyetlik dolayısıyla hakkın korunması

1. Mülkiyet karinesi

Madde 985 - Taşınırın zilyedi onun maliki sayılır.

Önceki zilyetler de zilyetlikleri süresince o taşınırın maliki sayılırlar.

2. Fer'i zilyetlikte karine

Madde 986 - Bir taşınıra malik olma iradesi bulunmaksızın zilyet olan kimse, taşınırı kendisinden iyiniyetle aldığı kişinin mülkiyet karinesine dayanabilir.

Taşınıra bir sınırlı aynı hak veya kişisel hak iddiasıyla zilyet bulunan kimsenin iddia ettiği hakkın varlığı karine olarak kabul edilir. Ancak, zilyet bu karineyi şeyi kendisine vermiş olan kişiye karşı ileri süremez.

3. Davaya karşı savunma

Madde 987 - Bir taşınırın zilyedi, kendisine karşı açılan her davada üstün hakka sahip olduğu karinesine dayanabilir.

Gasp veya saldırıya ilişkin hükümler saklıdır.

4. Tasarruf yetkisi ve taşınır davası

a. Emin sıfatıyla zilyetten edinme bakımından

Madde 988 - Bir taşınırın emin sıfatıyla zilyedinden o şey üzerinde iyiniyetle mülkiyet veya sınırlı aynı hak edinen kimsenin edinimi, zilyedin bu tür tasarruflarda bulunma yetkisi olmasa bile korunur.

b. Kaybedilen veya çalınan eşya bakımından

Madde 989 - Taşınır çalınan, kaybolan ya da iradesi dışında başka herhangi bir şekilde elinden çıkan zilyet, o şeyi elinde bulunduran herkese karşı beş yıl içinde taşınır davası açabilir.

Bu taşınır, açık artırmadan veya pazardan ya da benzeri eşya satanlardan iyiniyetle edinilmiş ise; iyiniyetli birinci ve sonraki edinenlere karşı taşınır davası, ancak ödenen bedelin geri verilmesi koşuluyla açılabilir.

Diğer konularda iyiniyetli zilyedin haklarına ilişkin hükümler uygulanır.

c. Para ve hamile yazılı senetlerde

Madde 990 - Zilyet, iradesi dışında elinden çıkmış olsa bile, para ve hamile yazılı senetleri iyiniyetle edinmiş olan kimseye karşı taşınır davası açamaz.

d. İyiniyetli olmama halinde

Madde 991 - Bir taşınırın zilyetliğini iyiniyetle edinmemiş olan kimseye karşı önceki zilyet, her zaman taşınır davası açabilir.

Eğer önceki zilyet de, zilyetliği iyiniyetle edinmemiş ise sonraki zilyede karşı taşınır davası açamaz.

5. Taşınmazlarda karine

Madde 992 - Tapuya kayıtlı taşınmazlarda, hak karinesinden ve zilyetlikten doğan dava açma hakkından yalnız adına tescil bulunan kimse yararlanır.

Bununla birlikte taşınmaz üzerinde fiili hakimiyeti bulunan kimse, gasp veya saldırı sebebiyle dava açabilir.

III. Sorumluluk

1. İyiniyetli zilyet bakımından

a. Yararlanma

Madde 993

b. Tazminat

Madde 994

2. İyiniyetli olmayan zilyet bakımından

Madde 995

IV. Kazandırıcı zamanaşımından yararlanma

Madde 996

İKİNCİ BÖLÜM : TAPU SİCİLİ

A. Kurulması

I. Sicil bakımından

1. Genel olarak

Madde 997 - Taşınmazlar üzerindeki hakları göstermek üzere tapu sicili tutulur.

Tapu sicili, tapu kütüğü ve kat mülkiyeti kütüğü ile bunları tamamlayan yevmiye defteri ve belgeler ile planlardan oluşur.

Sicilin örneği, nasıl tutulacağı ve yardımcı siciller Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

2. Taşınmazların kaydedilmesi

a. Kaydedilecek taşınmazlar

Madde 998 - Tapu siciline taşınmaz olarak şunlar kaydedilir:

1. Arazi,
2. Taşınmazlar üzerindeki bağımsız ve sürekli haklar,
3. Kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümler.

Arazinin tapu siciline kaydı, özel kanun hükümlerine tabidir.

Bağımsız ve sürekli hakların kaydedilmesi için gerekli koşullar ve usul Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir. Süreklilik koşulunun gerçekleşmesi için hakkın süresiz veya en az otuz yıl süreli olması gerekir.

Kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümlerin taşınmaz olarak kaydı, özel kanun hükümlerine tabidir.

b. Kaydedilmeyecek taşınmazlar

Madde 999 - Özel mülkiyete tabi olmayan ve kamunun yararlanmasına ayrılan taşınmazlar, bunlara ilişkin tescili gerekli bir aynı hakkın kurulması söz konusu olmadıkça kütüğe kaydolunmaz.

Tapuya kayıtlı bir taşınmaz, kayda tabi olmayan bir taşınmaza dönüşürse, tapu sicilinden çıkarılır.

3. Sicilin unsurları

a. Tapu kütüğü

Madde 1000 - Her taşınmaza kütükte bir sayfa ayrılır ve sayfa numaraları birbirini izler.

Bir taşınmazın bölünmesi veya birden çok taşınmazın birleştirilmesi halinde uyulacak usul Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Kütüğün her sayfasındaki özel sütunlara şunlar tescil edilir:

1. Mülkiyet,
2. Taşınmaz üzerinde kurulmuş olan veya o taşınmaz lehine başka taşınmaz üzerinde kurulmuş bulunan irtifak hakları ile taşınmaz yükü,
3. Taşınmaz üzerindeki rehin hakları.

Eklentiler, malikin isteği üzerine beyanlar sütununa kaydedilir. Yapılan bu kayıt, ancak kütükte hak sahibi olarak görünenlerin rızasıyla kütükten silinebilir.

Aynı malike ait olan birden çok taşınmaz, sınırları birbirine bitişik olmasa bile, malikin istemiyle kütükte ortak bir sayfaya kaydedilebilir. Bu sayfaya yapılan rehin tescilleri, o sayfada kayıtlı bulunan bütün taşınmazları bağlar; aynı sayfada kayıtlı bu gibi taşınmazlardan bir kısmı malikin istemi üzerine veya mahkeme kararıyla o sayfadan çıkarılırsa, çıkarılan taşınmazlar üzerinde tescil edilmiş bulunan haklar saklı kalır.

b. Kat mülkiyeti kütüğü

Madde 1001 - Kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümler, ayrıca tutulacak kat mülkiyeti kütüğüne yazılır.

Özel kanun hükümleri saklı kalmak üzere, kütükte yapılacak işlemler hakkında tapu kütüğüne ilişkin hükümler uygulanır.

c. Yevmiye defteri ve belgeler

Madde 1002 - Tapu kütüğüne tescil istemleri, isteyen kimliği ve istemin konusu belirtilerek istem sırasına göre derhal yevmiye defterine yazılır.

Bu işlemlerin dayanağı olan belgeler, özenle sıraya konulur ve saklanır.

d. Plan

Madde 1003 - Bir taşınmazın kütüğe kaydı ve belirlenmesinde resmi bir ölçüme dayanan plan esas alınır.

Planların nasıl hazırlanacağı Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

II. Tapu sicilinin tutulması

1. Bir bölgede

Madde 1004 - Taşınmazlar, buldukları bölgenin tapu siciline kaydedilir.

2. Birden çok bölgede

Madde 1005

III. Tapu idareleri

1. Kuruluş

Madde 1006

2. Sorumluluk

Madde 1007

B. İşlemler

I. İşlemlerin konusu

1. Tescil

Madde 1008

2. Şerhler

a. Kişisel haklarda

Madde 1009

b. Tasarruf yetkisinin kısıtlanmasında

Madde 1010

c. Geçici tescil şerhi

Madde 1011

3. Beyanlar

Madde 1012

II. Tescilin ve terkinin koşulları

1. İstem

a. Tescil için

Madde 1013

b. Terkin ve değişiklik için

Madde 1014

2. Yetkinin ve sebebin belirlenmesi

Madde 1015

3. Belgelerin tamamlanması

Madde 1016

III. Tescilin biçimi

1. Genel olarak

Madde 1017

2. Taşınmaz lehine irtifaklarda

Madde 1018 - Taşınmaz lehine irtifakların tescil ve terkinini hem yüklü, hem yararlanan taşınmazların sayfalarına kaydedilir.

IV. Tebliğ zorunluluğu

Madde 1019 - Tapu memuru, ilgililerin bilgisi dışında yaptığı işlemleri onlara tebliğ etmekle yükümlüdür.

İlgililerin bu işlemlere karşı itiraz süresi, kendilerine yapılan tebliğ tarihinden işlemeye başlar.

C. Tapu sicilinin açıklığı

Madde 1020 - Tapu sicili herkese açıktır.

İlgisini inanılır kılan herkes, tapu kütüğündeki ilgili sayfanın ve belgelerin tapu memuru önünde kendisine gösterilmesini veya bunların örneklerinin verilmesini isteyebilir.

Kimse tapu sicilindeki bir kaydı bilmediğini ileri süremez.

D. Tescilin etkileri

I. Tescilin yapılmamasının sonuçları

Madde 1021 - Kurulması kanunen tescile tabi aynı haklar, tescil edilmedikçe varlık kazanamaz.

II. Tescilin sonuçları

1. Genel olarak

Madde 1022 - Aynı haklar, kütüğe tescil ile doğar; sıralarını ve tarihlerini tescile göre alır.

Tescilin etkisi, kanunen öngörülen belgeler isteme eklenmiş veya geçici tescil halinde belgelerin uygun zamanda tamamlanmış olması koşuluyla yevmiye defterine yapılan kayıt tarihinden başlar.

Bir hakkın içeriği, tescilin sınırları içinde, dayandığı belgelere göre veya diğer herhangi bir yolla belirlenir.

2. İyiniyetli üçüncü kişilere karşı

Madde 1023 - Tapu kütüğündeki tescile iyiniyetle dayanarak mülkiyet veya bir başka aynı hak kazanan üçüncü kişinin bu kazanımı korunur.

3. İyiniyetli olmayan üçüncü kişilere karşı

Madde 1024 - Bir aynı hak yolsuz olarak tescil edilmiş ise, bunu bilen veya bilmesi gereken üçüncü kişi bu tescile dayanamaz.

Bağlayıcı olmayan bir hukuki işleme dayanan veya hukuki sebepten yoksun bulunan tescil yolsuzdur.

Böyle bir tescil yüzünden aynı hakkı zedelenen kimse, tescilin yolsuz olduğunu iyiniyetli olmayan üçüncü kişilere karşı doğrudan doğruya ileri sürebilir.

E. Terkin ve değiştirme

I. Yolsuz tescilde

Madde 1025 - Bir aynı hak yolsuz olarak tescil edilmiş veya bir tescil yolsuz olarak terkin olunmuş ya da değiştirilmiş ise, bu yüzden aynı hakkı zedelenen kimse tapu sicilinin düzeltilmesini dava edebilir.

İyiniyetli üçüncü kişilerin bu tescile dayanarak kazandıkları aynı haklar ve her türlü tazminat istemi saklıdır.

II. Aynı hakların sona ermesi

Madde 1026 - Bir aynı hakkın sona ermesiyle tescil her türlü hukuki değerini kaybettiği takdirde, yüklü taşınmaz maliki, terkin isteyebilir.

Tapu memuru bu istemi yerine getirirse, her ilgili, bu işlemin kendisine tebliği tarihinden başlayarak otuz gün içinde terkine karşı dava açabilir.

Tapu memuru, resen hakime başvurarak aynı hakkın sona erdiğinin belirlenmesine ilişkin karar verilmesini istemeye ve hakimın vereceği karara dayanarak terkin işlemi yapmaya yetkilidir.

III. Düzeltme

Madde 1027 - İlgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memuru, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebilir.

Düzeltilme, eski tescilin terkinin ve yeni bir tescilin yapılması biçiminde de olabilir.

Tapu memuru, basit yazı yanlışlıklarını, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelik uyarınca resen düzeltir.

Yürürlükten kaldırılan kanun

Madde 1028 - 17 Şubat 1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 1029 - Bu Kanun 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 1030 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kanuna İşlenemeyen Hükümler